

ชนชั้นนำท้องถิ่นกับขบวนการค้ากัญชา

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ากัญชา

ในประเด็นนี้ต้องการที่จะศึกษาว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทใด และใครบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา และลักษณะของความเกี่ยวข้องเป็นอย่างไร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม* เพื่อหาคำตอบด้านกว้าง เกี่ยวกับประเด็นนี้ ปรากฏว่า ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับการศึกษาโดยวิธีการหาข้อมูลด้านเอกสาร และการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงข้อสรุปดังกล่าวในภายหลัง

จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) และจากรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์ ประกอบกับจากประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ปรากฏการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ากัญชา มีอยู่ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

จังหวัดวาริชภูมิ**

พื้นที่ปลูกกัญชา และการค้ากัญชาที่สำคัญของจังหวัดวาริชภูมิ คือ ท้องที่อำเภอสังขามและอำเภออุทัย ผู้วิจัยจะกล่าวถึงปรากฏการณ์ในขอบเขตของพื้นที่เหล่านี้ เป็นสำคัญ

พ.ต.อ. เทวะ รองผู้กำกับตำรวจภูธร จังหวัดวาริชภูมิ เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการนักค้ากัญชา เป็นผู้ที่สามารถเข้าถึงได้โดยการติดต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม และบอกกล่าวถึงความต้องการว่าจะทำอะไรจะช่วยให้ช่วยเหลืออย่างไร ทั้งนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าตอบแทนให้ "สมน้ำสมเนื้อ" กับผลประโยชน์ที่ผู้กระทำการลักลอบค้ากัญชาจะได้รับ ทั้งนี้หมายถึงว่า

*ตารางละเอียดภาคผนวก 7

*แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ คือ เมือง สังขาม ปากน้ำ

อุทัย ไพรพาน นนท ภูพาน และโพธิ์ทอง

หากจะทำการค้ากัญชาในพื้นที่แล้ว ควรที่จะเข้าหารองผู้กำกับทะเล เพราะเป็นผู้ที่มีลูกน้อง ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่การปลูก และค้ากัญชาอยู่ทุกพื้นที่ ทั้งระดับนายตำรวจ และชั้นประทวน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ควบคุมชุดปฏิบัติการ เฉพาะกิจของกองกำกับอีกด้วย ชุดปฏิบัติการ เฉพาะกิจมีขอบเขตการปฏิบัติงานครอบคลุมพื้นที่ในจังหวัดวารีวิไล

เป้าหมายที่สำคัญในการปฏิบัติงานของรองฯ คือ การที่จะได้ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้กำกับตำรวจ และโดยเฉพาะผู้กำกับวารีวิไล

ผู้กำกับตำรวจคนปัจจุบันกับรองฯ ไม่ค่อยชอบพอกันนัก เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของรองฯ ที่สวนทางนโยบายอยู่เสมอในเรื่องการปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะกัญชา ซึ่งผลเอกประจวบ สุนทรางกูร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กำชับ และสั่งการถึงตำรวจทุกภูมิภาค และผู้ว่าราชการจังหวัด ให้สอดส่องดูแลให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ และหากพบว่ามีมีการปลูกกัญชาที่ไหนก็ต้องสั่งทำลายทันที (ไทยรัฐ 20 พ.ย. 29) แม้ว่ารองฯ จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการโครงการปราบปรามกัญชาของจังหวัดในปี 2528/2529 ก็ตาม รองฯ ก็ยังคงติดต่อกับนักค้ากัญชาอยู่เบื้องหลังเสมอ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความเป็นรุ่นพี่รุ่นน้องจากสถาบันเดียวกัน ผู้กำกับจึงวางเฉยในเรื่องนี้ เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งจนเกินไป รองฯ จึงมีการกระทำอันเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือนักค้ากัญชาอยู่เสมอมาเมื่อมีโอกาส โดยที่ไม่ถูกต่อต้าน และขัดขวางอย่างตรง ๆ จากผู้กำกับ แต่จะใช้วิธีการเน้นการปราบปรามโดยการใช้นักปฏิบัติพิเศษ (นปพ.) ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของผู้กำกับโดยตรง เป็นเครื่องมือในการดลี่ย่านาจ เพื่อยับยั้งและจำกัดขอบเขตการกระทำของรองฯ

ห้องที่สภอ. สังคม เป็นพื้นที่สำคัญอันดับหนึ่งของการลักลอบค้ากัญชา ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์กลางของการติดต่อเพื่อการลักลอบค้ากัญชาของขบวนการค้ากัญชาในประเทศไทย โดยเฉพาะที่ตำบลนาคำ (มติชน, 27 พ.ย. 29) นายตำรวจระดับบริหารที่ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่ทุกคนมีผลประโยชน์โดยตรงจากขบวนการค้ากัญชา นายตำรวจเหล่านี้บางคนเป็นคนของรองผู้กำกับ บางคนขึ้นต่อผู้กำกับ และบางคนไม่แบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับแค่ระดับสูงขึ้นไป ตำแหน่งสารวัตรใหญ่ สภอ. สังคมจึงมักมีการเปลี่ยนแปลงแทบทุกปี ตั้งแต่ช่วง พ.ศ. 2525 จนถึงปัจจุบันมีสาวภู. ที่เคยดำรงตำแหน่งตามลำดับมาแล้วดังนี้

1. พ.ต.ต.อำพัน ดำรงตำแหน่งปี 2524 - 2525
2. พ.ต.ต.ครรชิต ดำรงตำแหน่งปี 2525 - 2526
3. พ.ต.ต.วิชา ดำรงตำแหน่งปี 2526 - 2527
4. พ.ต.ต.บรม ดำรงตำแหน่งปี 2527 - 2528

นอกจากนี้ยังมีนายตำรวจ ซึ่งเป็นคนของรองผู้กำกับ จำนวน 2 คน ซึ่งขึ้นชื่อในเรื่องของการแสวงผลประโยชน์จากการค้ากัญชาอย่างยิ่งคือ

1. พ.ต.ต. เมือง สารวัตรปกครองป้องกัน สภอ.สังคม ถูกย้ายออกจากพื้นที่ปลายปี 2528
2. ร.ต.ท. จันทร รอสวป.สังคม ดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน

และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนอีกหลายคนที่เป็นลูกน้องคนสนิท คอยดำเนินการตามคำสั่งของนายตำรวจเหล่านี้

ในช่วงปี พ.ศ. 2524 ถึง 2528 อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในท้องถิ่นดังกล่าวมีการสมคบคิดกับนักค้ากัญชา เพื่อหาผลประโยชน์ซึ่งผู้วิจัยพอที่จะแสวงหาข้อมูลมากกว่าอ้างว่าได้ และก่อนหน้าช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ อาจจะเกิดขึ้นยิ่งกว่านี้ก็เป็นได้ เนื่องจากความสนใจในปัญหา กัญชาของรัฐบาลยังอยู่ในวงแคบและ เห็นว่าไม่ใช่ปัญหาที่สำคัญแต่อย่างใด ในสายตาของผู้บริหารงานตำรวจ (ไทยรัฐ, 31 ต.ค.26)

พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกี่ยวข้องกับขบวนการลักลอบค้ากัญชา มีลักษณะแตกต่างกันดัง เช่น *

1. เรียกร่องเงินจากราษฎรผู้ปลูกกัญชาเป็นราย ๆ ไป ในอัตรารายละ 500-1,000 บาท หรือเรียกร่องจากราษฎรที่ปลูกกัญชาทั้งหมู่บ้าน เป็นรายหมู่บ้าน หมู่บ้านใดปลูกกัญชามากจะเรียกค่าคุ้มครองหมู่บ้านละ 1 แสนบาท ได้แก่ บ้านโพนก่อ นาเดื่อ นาเพียง โพนงาม เป็นต้น โดยการกระทำของ พ.ต.ต.เมือง และพวก เมื่อปี พ.ศ. 2526 (นายการ สมัยฤทธิ์, นายเอก, อ้วนดี, สัมภาษณ์) **

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

** วัตถุประสงค์ของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ในภาคผนวก ฉ.

2. พ.ต.ต.เมือง สนับสนุนเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ในการทำไร่กัญชาแก่ราษฎรบ้านดงน้อย บ้านคำพอก เขตอำเภอสว่างแดนดิน และร่วมกับสวป. สภอ. ไพรบານ สนับสนุนราษฎรในการทำไร่กัญชา ในพื้นที่บ้านหนองแวง บ้านหนองแคน เขตอำเภอโพนสะ但并不ได้รับทุนมาจากนายทุนอีกต่อหนึ่ง นายทุนดังกล่าวคือ นายสมเสถียร ส.จ.เขตอ.เมือง และนายสายธาร ส.จ.เขต อ.ไพรบານ และหากราษฎรรายใดไม่เข้าร่วมกับกลุ่มแต่ทำการปลูกกัญชา ก็จะไม่ได้รับการคุ้มครอง เป็น ปราบกฏการเมื่อปลายปี 2525 (นายสมเสถียร สภภาพร, สัมภาษณ์)*

3. เมื่อจับกัญชาได้ก็ยื่นข้อเสนอมให้เจ้าของไร่ถอนคืน กรณีที่ยึดพาหนะบรรทุกกัญชาได้ เจ้าของจำเป็นต้องไถ่ถอนคืนในราคาเป็นแสนบาท (รวมทั้งกัญชาและพาหนะของกลาง) เป็นกรณี กัญชาของกลุ่มนายฤทธิ (ส.จ. วารวิไล สมัยปัจจุบัน) ถูกจับพร้อมรถยนต์กระบะที่ใช้บรรทุกกัญชา เมื่อต้นปี พ.ศ. 2527

4. เมื่อจับกัญชาได้โดยไม่ได้ตัวผู้ต้องหา ก็จะนำกัญชาเหล่านั้นไปเก็บไว้ที่สถานีตำรวจ โดยไม่ต้องลงบันทึกการจับกุม กัญชาเหล่านั้นจะถูกขายต่อให้กับนักค้ากัญชาเสมอ ดังเช่น กรณีนาย นายยนต์ ส.จ.เขต อ.สว่างแดนดิน ติดต่อซื้อกัญชาของกลาง จำนวนเกือบ 2 ตัน จากสวญ. (พ.ต.ต.ครรชิต) ในราคา 3 แสนบาท เมื่อปลายปี 2526 แต่ยังไม่ได้นำเงินมาส่ง ต้อง ย้ายไปจากพื้นที่เสียก่อน

5. จัดหากัญชาจากแหล่งต่าง ๆ โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อขายให้กับนักค้ากัญชาท้องถิ่น

6. การให้ความคุ้มครองการอัดบรรจุกัญชาหรือแหล่งซุกซ่อนกัญชา ตลอดจนเครื่องมือ ในการผลิต ตัวอย่างกรณีที่ พ.ต.ต.เมือง รับคุ้มครองเครื่องอัดกัญชา และโรงงานผลิตกัญชาหน้า ของนักค้ากัญชากลุ่มนายยนต์ เมื่อเดือนตุลาคม 2526

7. การให้ความคุ้มครองการลำเลียงกัญชาของนักค้ากัญชา ออกจากพื้นที่รับผิดชอบ ตัวอย่างเช่น พ.ต.ต.วิชา ได้ค่าคุ้มครองการลำเลียงกัญชาจากนักค้าคนภูวน เป็นเงิน 20,000 บาท จากการขนกัญชาออกจากพื้นที่ จำนวน 1 ตัน เมื่อต้นปี 2527 พ.ต.ต.บรม ได้รับการติดต่อ จากนายฤทธิ ส.จ.เขตอ.สว่างแดนดิน ในกรณีที่จะมีการขนกัญชาออกจะจ่ายค่าคุ้มครองแต่ละ 20,000

*ดูประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ในภาคผนวก ฉ.

บาท เมื่อมีนาคม 2528 จ.ส.ต.ประสิทธิ์ ผบ.หมุ่สภอ.สังคม ได้รับการติดต่อจากนักค้ากัญชา
 ท้องถิ่นให้คุ้มครองการลำเลียงกัญชา 1 ตัน และได้เงิน 20,000 บาท เมื่อเมษายน 2526
 จ.ส.ต.ไพฑูรย์ สภอ.สังคม ได้ค่าจ้าง 4,000 บาท จากการไปคุมกัญชาที่ลักลอบเข้ามาจากฝั่ง
 ลาว เมื่อกันยายน 2526 เหล่านี้ เป็นต้น

8. การเรียกร้องเงินจากผู้ถูกจับกุมคดีกัญชาเป็นการแลกเปลี่ยน กับการปล่อยตัวผู้ถูก
 จับ เช่นเมื่อกันยายน 2526 นายยนต์ให้เงิน 8,000 บาท แก่ร้อยเวรเจ้าของคดี(รตอ.เชิดศักดิ์)
 เพื่อช่วยผู้ถูกจับกุมกัญชาแห่งจำนวน 10 ก.ก. ซึ่งเป็นลูกน้องของตน (นายเอก อ้วนดี, สัมภาษณ์)

พฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ ราษฎรผู้ปลูกกัญชา และนักค้ากัญชาท้องถิ่น ในเขตอำเภอ
 สังคมต่างก็รู้ดี และยอมที่จะทำตามข้อเรียกร้อง ทั้งนี้ เพราะต่างฝ่ายต่าง ได้ประโยชน์จากการร่วม
 มือกัน การกระทำเหล่านี้เชื่อว่า จะเป็น เรื่องปิดลับ ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงก็รู้แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการ
 อะไรได้เพราะ เหตุว่าเป็นการสมยอมกันทั้งสองฝ่าย ปัญหาจึง ไม่เกิดขึ้นอีกทั้งยัง ได้รับความคุ้มครอง
 จากรองผู้กำกับอีกด้วย อย่างไรก็ตามความขัดแย้งก็มีขึ้นหลายครั้ง ในกรณีของพ.ต.ต. เมือง สวป
 มีหนังสือร้องเรียนถึงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (31 ม.ค. 27) บอกกล่าวถึง พฤติกรรมต่างๆ อันมิชอบ
 มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหาเงินทุกรูปแบบจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของนักค้ากัญชาและ
 พ่อค้าอื่น ๆ ตลอดจนการยุยงให้ชาวบ้านร้องเรียนผู้กำกับ เพื่อต้องการให้มีการโยกย้ายออกไป
 และเรื่องนี้เป็นการประสานแผนกับรองผู้กำกับ เพื่อที่จะได้ขึ้นเป็นผู้กำกับแทน และอีกกรณีหนึ่ง
 พ.ต.ต. เมือง ขนกัญชาผ่านด่านตรวจของฝ่ายปกครอง แต่อ้างว่าเป็นกัญชาที่ตนจับมาได้โดยไม่ได้
 ตัวผู้ต้องหา และก็ไม่สามารถแสดงหลักฐานการจับกุมแล้วฝ่าด่านไปเฉยๆ ฝ่ายปกครองจึงรายงาน
 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด (นายวีรยุทธ สุดีใจ, สัมภาษณ์)* และพ.ต.ต. เมือง จึงถูกย้ายออกจากพื้นที่
 ไปปฏิบัติงานด้านวิชาการประจำ ขช.ภ. 2 เมื่อปลายปี พ.ศ. 2528

เจ้าหน้าที่ตำรวจสภ.อ.สังคม ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมหาผลประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ
 ดังกล่าวมาแล้ว ข้างก็ทำกันเป็นกลุ่ม ข้างก็ดำเนินการผู้เดียว แล้วแต่โอกาสและสถานการณ์ แต่ก็
 มีบางคนที่ไม่ได้มีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าจะมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย (นายเอก อ้วนดี, สัมภาษณ์)

*ดูประวัติผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ในภาคผนวก ฉ.

นอกจากฝ่ายตำรวจแล้ว ฝ่ายปกครองอำเภอสังขม ก็เป็นส่วนงานที่ไม่ค่อยแสดงบทบาทในการปราบปรามกัญชาเท่าที่ควร นายวิระยุทธ และนายทรงพล อดีตปลัดป้องกันอำเภอสังขมได้สะท้อนความรู้สึกให้ผู้วิจัยฟังว่า โดยลำพังแล้วพวกเขามีอำนาจในการนำผู้ได้บังคับบัญชาออกทำการปราบปรามกัญชาได้อย่างเต็มที่ และเมื่อทำไปแล้ว รู้สึกว่าจะมีปัญหาในการทำงานเกิดขึ้นเสมอทั้งจากภายนอกและจากผู้บังคับบัญชาเอง ราษฎรเกิดความเกลียดชังและไม่เป็นมิตร ผู้บังคับบัญชாதำหนิ และคอยจับผิด ชำยังมีหนังสือร้องเรียน และผู้บังคับบัญชาไม่ปกป้อง ปลัดป้องกันอำเภอสังขมต้องขอยกย้ายออกจากพื้นที่ เนื่องจากความบีบคั้นลักษณะดังกล่าว และสิ่งที่เขาได้ทราบได้เห็นก็คือผู้บังคับบัญชาของเขาสนิทสนมกับบรรดาพ่อค้า นักการเมืองท้องถิ่นที่มีเบื้องหลังเป็นนักค้ากัญชาหลายคน เป็นอย่างมาก รถเก๋งที่นายเขาใช้ก็ได้รับมาจากนักค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นคือ นายฤทธิ์ ส.จ. เขต อ.สังขม และรถออลไวร์รุ่นล่าสุดของนายประยุทธ ส.จ. เขตอ.อุทัย ก็ให้นายอำเภอสังขมนำไปใช้ได้ตามสะดวก

ในประเด็นเกี่ยวกับทัศนคติฝ่ายปกครองนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้พบปะพูดคุยกับบุคคลข้างเคียง ตลอดจนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ในเรื่องการปราบปรามกัญชา ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางที่ว่ากัญชาไม่ใช่ปัญหาสำคัญของการแพร่ระบาด และไม่ใช่ว่าเสียดิตที่มีควมรุนแรง และกัญชาทำให้ราษฎรมีรายได้ดีมาก การที่รัฐบาลทำการปราบปรามกัญชาโดยการตัดฟันทำลายไร่กัญชาโดยไม่มีโครงการทดแทนรายได้ให้ราษฎร เป็นสิ่งที่เป็นผลเสียยิ่งกว่าการไม่ปราบปรามเสียอีก

ทัศนะดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นแบบแผนความคิดใน เรื่องกัญชาของฝ่ายปกครองระดับสูงหลายคน ทัศนะดังกล่าวนี้ ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อขบวนการค้ากัญชาอย่างมากมาย เพราะนอกจากฝ่ายปกครองและตำรวจแล้ว ไม่มีหน่วยงานใดของรัฐในระดับอำเภอที่จะมีอำนาจหน้าที่และกำลังคน ในการทำงานปราบปรามกัญชาโดยตรง และในกรณีของอำเภอสังขมการที่ฝ่ายตำรวจไม่ได้ทำการปราบปรามอย่างจริงจัง และยังเกี่ยวข้องกันักค้ากัญชาอีกด้วยนั้น การวางเฉยของฝ่ายปกครองก็เสมือนกับการสนับสนุนขบวนการค้ากัญชาในทางอ้อมโดยไม่เจตนา

หากศึกษาถึงผลงานการจับกุมกัญชาของฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครอง ในพื้นที่อำเภอสังขม ก็จะสะท้อนให้เห็นว่า แม้จะเป็นพื้นที่ศูนย์กลางของการลักลอบค้ากัญชา แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีผลงานการจับกุมกัญชารายสำคัญน้อยมาก การจับกุมกัญชารายใหญ่ก็มักเป็นการปฏิบัติของเจ้า-

หน้าที่จากหน่วยอื่นที่เข้ามาดำเนินการ เสียแทบทั้งสิ้น (นายวิรัช สุดใจ, สัมภาษณ์) เช่น ตำรวจ
ตระเวนชายแดน หน่วยปฏิบัติการพิเศษ(นปพ.) และกองปราบปรามซึ่งก็ดำเนินการ เป็นครั้งคราว
เท่านั้น แต่ก็ เป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีประสิทธิภาพเพียงไร

ท้องที่อำเภออุทัย เป็นอีกท้องที่หนึ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ชื่อว่าเป็นผู้คุ้มครองกัญชา และ
ร่วมมือกับนักค้ากัญชา โดยจะเห็นได้ชัดเจนยิ่งในกรณีของ การลักเปลี่ยนกัญชาของกลางที่จับมาได้
แล้วเอาใบไม้ใส่ไว้แทน เรื่องนี้มีอยู่ว่า เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2529 เจ้าหน้าที่ตำรวจ
หน่วยปราบปรามยาเสพติดจังหวัดวารีวิไล ได้ทำการจับกุมกัญชา จำนวน 72 กระสอบพร้อมด้วยผู้
ต้องหา 6 คน เหตุเกิดในท้องที่อำเภออุทัย ผู้ต้องหา และของกลางจึงถูกนำส่งพนักงานสอบสวน
สภ.อ.อุทัย (เดลินิวส์, ไทยรัฐ 4 มิ.ย. 29) เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2529 ผู้วิจัยได้เดินทางไป
สังเกตการณ์ กรณีดังกล่าว ทราบว่าผู้ต้องหาทุกคนได้รับการประกันตัวแล้ว โดยได้รับความสะดวก
จากนายตำรวจระดับบริหาร 4 นาย คือ รองผู้กำกับ (พ.ต.ท. เทวะ) สวญ. (พ.ต.ต. สวี)
สวป. (พ.ต.ต. พงศ์) ซึ่งรักษาราชการแทนสวญ. ในวันที่ 3 มิ.ย. 29 และสวส. (พ.ต.ต. กรณ์)
สำหรับคดีนี้ นายมิตร อิศระ (ครูอำเภอตากสิน) ซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ต้องหาทั้ง 6 คน เล่าให้ผู้วิจัยฟัง
ว่านายทุนผู้บงการใหญ่ได้ให้คนของเขาทำการวิ่งเต้น เพื่อช่วยเหลือคดีทุกชั้นตอน เป็นจำนวนเงิน
ถึง 1 ล้านบาท ซึ่งรวมถึงการเอา กัญชาของกลางดังกล่าวจำนวน 2 ตันกว่า ออกโดยการลัก
เปลี่ยนด้วยกัญชาที่ถูกจับกุมดังกล่าวถูกลักลอบข้ามมาจากฝั่งลาว เพื่อจะนำส่งให้นายทุนบงการที่
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เหตุของการถูกจับกุมนั้น นายมิตรเปิดเผยว่า เขาถูกหักหลังโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ
ที่เป็นผู้ใหญ่ซึ่งรับเงิน เป็นค่าคุ้มครองจำนวน 1 แสนบาทไปแล้ว และให้ลูกน้องมาจับกุมพวกตนใน
ภายหลังแต่กรณีข้อเท็จจริงนั้นปรากฏว่า ชาวการลักลอบลำเลียงกัญชาเร็วไหลไปถึง หน่วยปฏิบัติ
การพิเศษ(นปพ.) จึงได้วางแผนซ้อน เพื่อที่จะจับกุม โดยทราบมาว่า กลุ่มนักค้ากัญชา นัดหมายให้
นายตำรวจส่งลูกน้องไปคุ้มครองการลำเลียงกัญชา ในเวลาเที่ยงคืนตรง จนท.นปพ. จึงนำกำลัง
ไปก่อนเวลานัดและสวมรอยเป็น จนท. ชุดคุ้มครองกัญชา โดยที่นักค้ากัญชาที่ไม่รู้ว่าใครบ้างที่จะ
มาคุ้มครองให้และในที่สุดก็สามารถจับกุมผู้ต้องหาและของกลางได้ โดยที่ จนท. ชุดคุ้มครองกัญชา
ซึ่งเดินทางมาภายหลังก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้แต่อย่างใด

การช่วยเหลือผู้ต้องหาในชั้นการดำเนินการคดีจึง เกิดขึ้นโดยการให้ประกันตัวอย่างรวดเร็ว
ดังกล่าวแล้ว และการวิ่งเต้นคดีได้เกิดขึ้นตามมาหลายครั้ง ทั้งนี้โดยมีร่องรอย เป็นบุคคลสำคัญใน
การควบคุมการทำคดีตั้งแต่เริ่มต้น โดยที่แม้แต่ผู้กำกับเองก็ไม่สามารถที่จะควบคุมสั่งการได้

ในขั้นตอนการประกันตัวผู้ต้องหา กลุ่มดังกล่าวนี้ ผู้วิ่งเต้นคนสำคัญและรับเป็นนายประกัน คือ นายสุชาติ สิมไทย ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์คูริกับหัวเขียว บุคคลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ ตำรวจ สภ.อ. อุทัย เป็นอย่างมาก และใกล้ชิดกับรองฯ เทเวศ เป็นอย่างยิ่ง นายมิตร อิศระ บอกให้ทราบว่าบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทนของนายทุนบงการจากชลบุรี ที่ได้รับมอบหมายให้ช่วยเหลือพวกตน

ข่าวการจับกุมกัญชารายสำคัญดังกล่าวไม่ถูกส่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ฉบับที่นายสุชาติ เป็นตัวแทนแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2529 พ.ต.ท.เทเวศ รองผู้กำกับ พร้อมด้วย นาวาเอก สุนทรรม รองผอ.ปค.กอ.รมน. จังหวัดวาริชวีไล ได้เดินทางไปตรวจสอบกัญชาของกลางที่ สภ.อ. อุทัย เพื่อที่จะทำการเผาทำลายในวันรุ่งขึ้น ตามคำสั่งให้เผาทำลายของกลางของ คณะกรรมการ เก็บรักษาของกลางยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข ปรากฏว่ากัญชาจำนวน 32 กระสอบ กลายเป็นใบสายเสื่อบรรจุอยู่แทนที่ รองฯ จึงรายงานผู้กำกับให้ตั้งกรรมการสอบสวนขึ้น

เข้าวันที่ 8 ตุลาคม 2529 พ.ต.ท.สวี่ สวญ.อุทัย กล่าวว่าตนเองร้อนใจมากเพราะไม่รู้ว่กัญชาดังกล่าวหายได้อย่างไร และจะเร่งสอบสวนตำรวจในโรงพัก...ผมทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจตลอดมา ไม่น่าจะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้น ช่วยจริงๆ ไม่น่าเกิดขึ้นกับผมเลย... (ไทยรัฐ 9 ต.ค.29)

ข้อเท็จจริง เบื้องหลัง เหตุการณ์กรณีนี้คือ นักค้ากัญชาอีกกลุ่มหนึ่งได้ติดต่อซื้อกัญชาของกลางจาก สวญ. เป็นเงิน 1 ล้านบาท (ไทยรัฐ 30 พ.ย. 29) โดยที่ทางสวญ. ไม่ต้องการให้ส่วนแบ่งแก่รองผู้กำกับ เนื่องจากรองฯ ได้ประโยชน์จากการช่วยเหลือทางคดีแก่ผู้ต้องหาเป็นเงินถึง 4 แสนบาท (นายมิตร อิศระ, สัมภาษณ์) แต่ไม่ได้แบ่งให้ทางผู้ร่วมงานที่สภ.อ.อุทัย แต่อย่างใด รองฯ ได้ข่าวมา และคิดว่าผู้กำกับมีส่วนร่วมอยู่เบื้องหลังของการกระทำครั้งนี้ จึงเป็นโอกาสครั้งสำคัญที่จะทำลายผู้กำกับ รองฯ จึงดำเนินการตรวจสอบโดยนำฝ่ายทหารไปเป็นสักขีพยานด้วย ทั้งที่ไม่มีหน้าที่โดยตรงแต่อย่างใด

ต่อมาเมื่อ 4 พฤศจิกายน 2529 ปรากฏว่าได้มีการลับเปลี่ยนของกลางอีกครั้งหนึ่งจากการเอากัญชาจริงมาแทนใบสายเสื่อ และจนท.พพ. 3 นายที่เป็นผู้เฝ้าของกลาง เห็นเหตุการณ์ลับเปลี่ยนของกลางครั้งนี้โดยตลอด (ไทยรัฐ 28 พ.ย.29)

เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับคดีคนนอกกวางฝิ่ง คือ พ.ต.ท.สวี่ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับในจังหวัดใกล้เคียง และเดินทางไปปฏิบัติราชการแล้ว เมื่อกลางเดือนตุลาคม 2529 ต่อมาเมื่อ 28 ต.ค. 29 สวญ.ดอนตาลสั่งให้สวส.นำของกลางกัญชา 420 ก.ก. ไปฝากไว้ที่กองกำกับ โดยมี พ.ต.ท.สวี่ (รองผกก.) เซ็นรับมอบของกลางไว้ แต่ปรากฏว่าของกลางหายไ้ และได้มีหนังสือร้องเรียนถึงผู้บังคับการกองปราบปราม ให้สอบข้อเท็จจริงดังกล่าว จากการสอบปากคำของผู้เกี่ยวข้องเมื่อ 19 พ.ย. 29 พ.ต.ท.สวี่ กล่าวว่า การนำส่งของกลางดังกล่าวนั้น ไปนำส่งไม่ถูกต้อง จึงให้ทำมาใหม่ ส่วนกัญชาของกลางนั้น ตอนนั้นเก็บไว้ที่ไหนบอกไม่ได้ และให้นักข่าวดูไม่ได้ ต้องให้คณะกรรมการสอบสวนดูก่อน (แนวหน้า, 20 พ.ย. 29) กัญชาจำนวนที่หายไปนั้น คือส่วนหนึ่งของกัญชาที่ถูกนำไปสับเปลี่ยนแทนใบสายเสื่อที่สภอ.อุทัย เมื่อวันที่ 4 พ.ย. 29 โดยคิดว่าเรื่องคงจะจบลงโดยง่าย แต่ปรากฏว่าผู้กำกับต้องการที่จะดำเนินการไม่ให้เอาเป็นเยี่ยงอย่างอีก (ร.ต.ท.ก้าวหน้า การแข่ง, สัมภาษณ์) สำหรับการเปลี่ยนกัญชาครั้งหลังนี้ นายนซึ่งเป็นตำรวจที่เฝ้าของกลางยืนยันว่า รองผู้กำกับ (พ.ต.ท.สวี่) เป็นคนนำลูกน้องไปไขกุญแจเพื่อเปลี่ยนกัญชาด้วยตนเอง (เดลินิวส์, 30 พ.ย. 29)

ส่วนรองฯ เหวะ นั้นทางผู้ใหญ่ของกรมตำรวจพิจารณาเห็นว่า มีเจตนาที่จะทำลายคนในองค์การเดียวกันโดยดึงเอาคนวงนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เรื่องราวถูกเปิดเผยสู่สาธารณชน จึงทำให้ผู้บริหารเกิดความไม่พอใจ เป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารงานตำรวจระดับกองบัญชาการถึงกับกล่าวแก่ผู้กำกับว่า รองฯ เหวะ เห็นทีจะหมดโอกาสเป็นผู้กำกับในเวลาอันใกล้เสียแล้ว (ร.ต.ท.ก้าวหน้า การแข่ง, สัมภาษณ์)

จากเหตุการณ์กรณีนี้ นักข่าวหนังสือพิมพ์หลายฉบับเจาะข่าวและทราบว่ากัญชาของกลางที่สภอ.อุทัยนั้น เป็นสินค้าที่นักค้ากัญชาหาซื้อได้เสมอ และมักทำกันในเวลากลางคืน โดยมีนักค้ากัญชามาซื้อถึงโรงพักหลายราย ชาวบ้านในตลาดอุทัย ก็รู้ว่าเป็นการเปลี่ยนกัญชา แต่ไม่มีใครกล้าพูด เพราะกลัวเป็นอันตราย (ไทยรัฐ, 30 พ.ย. 29) และเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคนได้นำกัญชาของกลางไปขายให้พ่อค้ากัญชาที่ตำบลขนาดำ (มติชน, 27 พ.ย. 29)

ผู้ต้องหาในคดีนี้ บุคคลสำคัญคือ พ.ต.ต.กรม (สวส.) ซึ่งกล่าวด้วยความคับแค้นใจว่า พวกเขาปฏิบัติตามที่นายสั่ง แต่คนที่เป็นลูกน้องต้องรับกรรมไปด้วย โดยที่ไม่ได้รู้เรื่องอะไรกับเขาเลย (ไทยรัฐ, 30 พ.ย. 29)

เมื่อปี พ.ศ. 2525 นายเฉลียว นายทนต์คำกัญชารายสำคัญซึ่งรับบัญชาจากกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นวารวิไล (นายยนต์, นายสมร, นายฤทธิ) ก็เคยติดต่อให้ ร.ต.อ.พงศ์ สวป.อภัย เป็นผู้คุ้มครองกัญชาให้กับกลุ่มตนมาก่อนแล้ว และนายเฉลียว (นายทนต์) ได้ติดต่อผ่าน นายปรภากร ตำน เกวียน ส.ส.จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน ให้ติดต่อผู้กำกับตำรวจวารวิไล ในสมัยนั้น (พ.ศ. ๒๕๒๖) เพื่อขอความช่วยเหลือจากให้ของตน ส่วนในทางคดีที่พาหนะของกลุ่มถูกจับกุมอยู่ที่ติดต่อผ่านพ่อค้าให้คนหนึ่ง (นายวัฒนา) ซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองวารวิไลปัจจุบัน แนะนำให้รู้จักกับ ร.ต.อ.วิศาล เพื่อขอคืนรถของตน (นายสมเสถียร สถาพร, สัมภาษณ์)

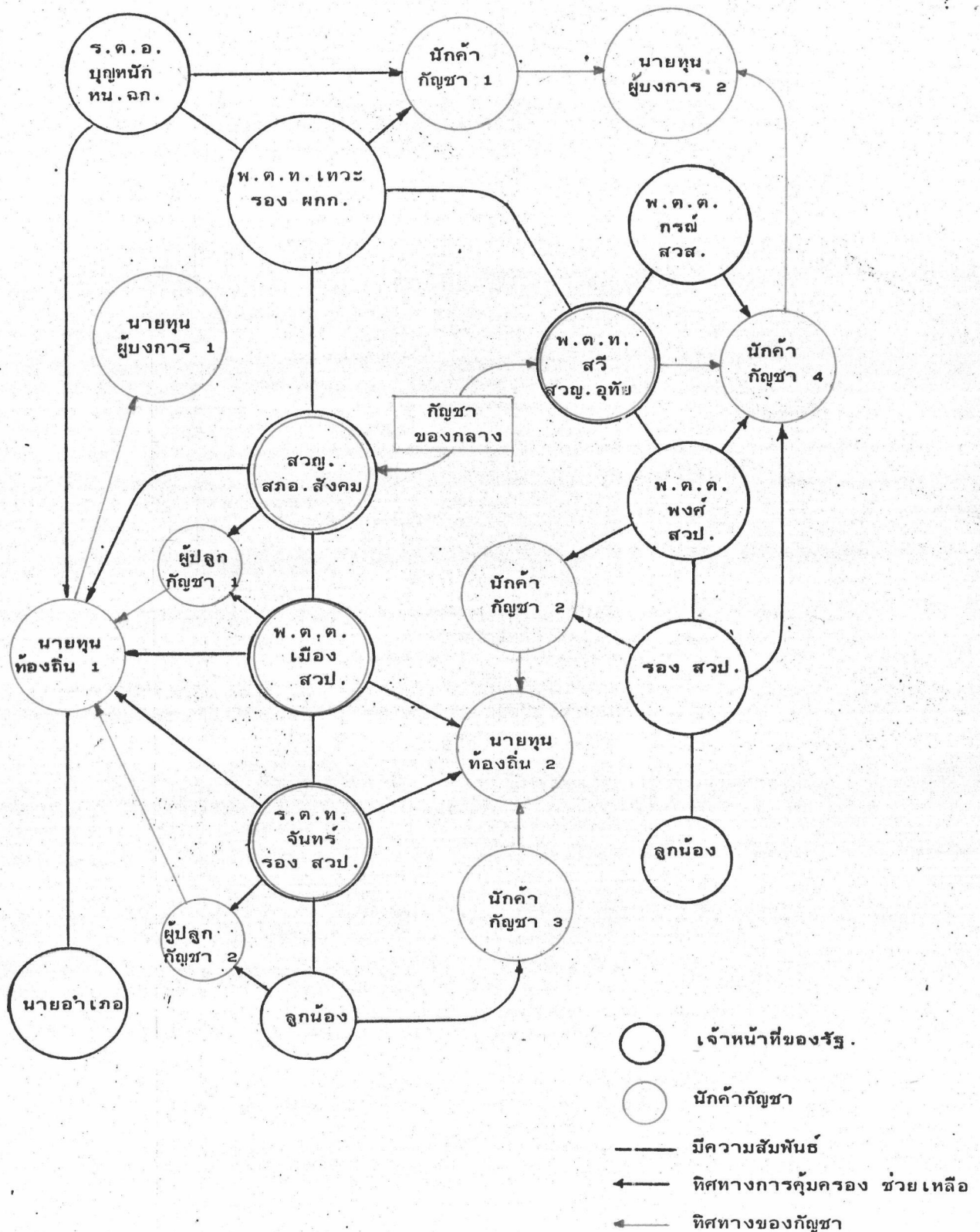
ในส่วนที่เกี่ยวกับฝ่ายปกครองอำเภออุทัยการปราบปรามกัญชาไม่ได้เป็นจุดเด่นของการทำงาน และไม่ปรากฏว่าฝ่ายปกครองได้ให้ความสนใจในเรื่องกัญชาอย่างเด่นชัดแต่อย่างใด

ในกรณีของชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจนั้น จ.ส.ต.สมหมาย เจ้าหน้าที่คนหนึ่งในฉก. เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า ฉก. คือ เครื่องมือในการแสดงประโยชน์จากการค้ากัญชาของรองผู้กำกับ โดยมี ร.ต.อ.บุญหนัก เป็นหัวหน้าชุด ทำหน้าที่ติดต่อกับนักค้ากัญชาท้องถิ่น เพื่อต่อเรื่องการให้ความคุ้มครองการค้ากัญชา โดยเฉพาะการขนกัญชาออกจากพื้นที่ หากไม่มีการติดต่อกับ ฉก. ก็จะไม่ดำเนินการจับกุม นักค้ากัญชาท้องถิ่นหลายรายก็พร้อมที่จะรับข้อเสนอดังกล่าวอยู่แล้ว เช่นนายฤทธิ ส.จ. เขตอ.สังคม นายหาญ นักค้ากัญชาบ้านนาคำและคนอื่น ๆ ในท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชาผู้จัดส่งกัญชาให้นายทนต์ ลักษณะของการที่สามารถควบคุมการลักลอบลำเลียงกัญชาได้ระดับหนึ่งนี้เอง ที่ทำให้ จ.ส.ต.สมหมาย มีความมั่นใจว่า จะสามารถเป็นแหล่งข่าวของหน่วยปราบปรามยาเสพติด ที่สามารถให้ข่าวถึงขั้นการจับกุมได้อย่างแน่นอน (จ.ส.ต.สมหมาย สหมิตร, สัมภาษณ์)*

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถเขียนเป็นแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดวารวิไล กับขบวนการค้ากัญชาได้ดังนี้

*ดูรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ (วารีวิไล) กับขบวนการค้ากัญชา

จังหวัดบรรณพิสัย*

จังหวัดบรรณพิสัย เป็นพื้นที่สำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของนักค้ากัญชาทุกระดับ ตั้งแต่ นายทุนบงการ ตัวแทนนายทุนซึ่งเป็นผู้บริหารงานการค้ากัญชา ผู้ล่าเลี้ยงกัญชา นายทุนท้องถิ่น ตลอดจนผู้สนับสนุนการค้ากัญชา เหล่านี้เป็นต้น และนักค้าที่สำคัญทั้งหลายส่วนใหญ่เป็นคนฉวย ซึ่งต่างก็อยู่ในข่ายงานหลาย ๆ ข่ายงานที่เ็นที่สุดแล้วโยงใยถึงกันแทบทั้งสิ้น และนักค้ากัญชาเหล่านี้ก็เปลี่ยนแปลงบทบาทของตนในข่ายงานได้เสมอ และบ่อยครั้งก็เปลี่ยนบทบาทจากข่ายงานหนึ่งไป ดำเนินการค้ากัญชาในอีกข่ายงานหนึ่ง นอกเหนือจากข่ายงานการค้ากัญชาคนฉวย ก็เป็นกลุ่มที่ ดำเนินการค้ากัญชาของคนจีน ซึ่งมีนักค้ากัญชาท้องถิ่นที่มีบทบาทเด่น ๆ เพียงไม่กี่คนเท่านั้น

ปรากฏการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ากัญชาจึงมีอยู่ อย่างหลากหลายและซับซ้อนกว่าที่เกิดขึ้นในจังหวัดวาริชโค ปรากฏการณ์ต่อไปนี้เป็นความสัมพันธ์ ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ากัญชาในช่วงเวลา พ.ศ. 2526-2529 และในการศึกษา นี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ปรากฏการณ์ใหญ่ๆ ของขบวนการค้ากัญชา 2 ข่ายงานที่สัมพันธ์กับ เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างโดดเด่นในช่วงเวลาต่างกัน

ในช่วงแรกของการศึกษา (2526 - 2527) ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับ ขบวนการค้ากัญชาข่ายงานคนฉวย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารงานตำรวจระดับผู้กำกับ และ รองผู้กำกับตำรวจ กับนักค้ากัญชาระดับตัวจักรสำคัญของขบวนการ ซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัด บรรณพิสัย เป็นความสัมพันธ์เฉพาะส่วนบุคคล แต่ก็ส่งผลไปตลอดทั้งขบวนการ ทั้งนี้ เนื่องจาก นักค้ากัญชาดังกล่าวคือ นายสมชาย เป็นผู้ที่สามารถควบคุม และสั่งการในข่ายงานที่ตนเกี่ยวข้อง ได้อย่างกว้างขวาง และในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นับได้ว่าขบวนการค้ากัญชากลุ่มวัยรุ่นคนฉวย กำลัง รุ่งเรืองขึ้นมาทดแทนนักค้ากัญชาระดับเจ้าพ่อรุ่นเก่า คือ นายสมเสถียร นายอินสอน นายฉาย และ นายรินทร์ซึ่ง เคยได้ชื่อว่าเป็น 4 ผู้ทรงอิทธิพลแห่งวงการค้ากัญชาจังหวัดบรรณพิสัย ทรงฤทธิ์ อิทธิเดช 2526) นักค้ากัญชาคนฉวยรุ่นหนุ่มแทบทุกคนมีบทบาทเป็นผู้จัดหา กัญชาส่งให้นายสมชาย (นายเวทิน สิทธิทรัพย์, สัมภาษณ์)

*แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ คือ เมือง นิคม หนอง
กาบปี่น รัตภูมิ กุสุมา วานร อากาศ สว่าง

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับนายสมชายอย่างยิ่ง คือ พ.ต.อ.ธรรม
ผู้กำกับ พ.ต.ท.ศิษฐ์ รองผู้กำกับ ร.ต.ท.กระสัน หัวหน้าสายสืบยาเสพติดของกองกำกับ

พฤติการณ์ของนายตำรวจดังกล่าวที่เกี่ยวข้องกับนายสมชาย และพวก มีดังนี้ *

1. ดำเนินการ เพื่อให้พนักงานกักขังที่เป็นพวกอพยพได้เป็นคนต่างด้าว และมีสัญชาติไทย ทั้งนี้โดยผ่าน ไปทางองค์การที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมคนอพยพ นั่นคือสำนักงานกิจการ
พวณ (สกญ)
2. เป็นตัวกลางในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม เพื่อวิ่งเต้น
คดีให้ไม่ต้องรับโทษจำคุก โดยพ.ต.อ.ธรรม เป็นคนประสานงานด้วยตนเอง ทั้งในจังหวัดบรรณต
นิสัย และที่จังหวัดอุตรธานี เมื่อต้นปี 2527
3. ให้ผู้ได้บังคับบัญชา คือ ร.ต.ท.กระสัน จัดหากักขังไว้จำหน่ายให้กับนายสมชาย
และให้ความคุ้มครองกักขังของนายสมชาย และพวกในพื้นที่
4. ร่วมลงทุนค้ากัญชา กับนายสมชายโดยตรง
5. ภายหลังที่นายสมชายถูกจับกุมและหลบหนีการควบคุมของ เจ้าหน้าที่ได้ให้คำแนะนำ
ในการหลบหนีและซ่อนตัว
6. เนื่องจากพฤติการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว กรมตำรวจโดยผู้บริหารระดับสูง จึงได้
บีบบังคับให้ พ.ต.อ.ธรรม หาหนทางลวงให้นายสมชายออกมาจากที่ซ่อนตัวและทำการจับกุมใน
ขณะที่กำลัง เจรจายอยู่ด้วยกัน

ความสำคัญของนายสมชายนักค้ากัญชารายสำคัญนี้ปรากฏเป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์
หลายฉบับถึง 4 วาระด้วยกัน ครั้งแรกเป็นกรณีการถูกจับกุมจำนวน 10 ต้น (เดลินิวส์, ไทยรัฐ
29 พ.ค. 27, ดาวสยาม, มติชน 30 พ.ค. 27) โดยจนท.ป.ป.ส. และตำรวจทางหลวง ได้
ตัวนายสมชายและพวก รวม 7 คน พร้อมของกลางกัญชา ประมาณ 10 ต้นพร้อมรถบรรทุก 5 คัน
เหตุเกิดที่บริเวณป่าไม้ "เพชรบุรีรัลิก" จังหวัดเพชรบุรี เมื่อ 28 พ.ค. 27

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบกับรายงานข่าว
หนังสือพิมพ์หลายรายการ

กรณีนี้ พล.ต.ต.ชวลิต ยอธมณี เลขาธิการสำนักงาน ป.ป.ส. เปิดเผยว่า เป็นแก๊งค์ ค้ากัญชารายใหญ่ ที่มีอยู่ 3 - 4 แก๊งค์ ซึ่งมุ่งส่งกัญชาจำหน่ายต่างประเทศ เช่น ออสเตรเลีย คา나다 และสหรัฐอเมริกา และกลุ่มนี้ก็เป็นกลุ่มเดียวกับที่ถูกจับกุมเมื่อ 9 เมษายน 2527 ที่ สนามบิน ต.บ้านปลา อ.บ้านฉาง จ.ระยอง โดยได้ตัวผู้ต้องหา 7 คน ครอบครองกัญชา 5 ตัน กัญชาอัดแท่งน้ำหนัก 15 ตัน และนายสมชาย หลบหนีการจับกุมในครั้งนั้นได้

ในช่วงระยะเวลาห่างกันประมาณ 2 เดือน กลุ่มการค้ากัญชาของนายสมชาย ถูกจับกุม คิดเป็นน้ำหนักกัญชาประมาณ 25 ตัน ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ขบวนการค้ากัญชา ของกลุ่มนี้ยิ่งใหญ่เพียงไร และความเป็นจริงนั้นก่อนหน้านี้ นายสมชายดำเนินการค้ากัญชาเป็นผล สำเร็จมาแล้วหลายครั้ง * ซึ่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริหารงานตำรวจดังกล่าว ตัดสินใจ เข้าร่วมลงทุนการค้ากัญชากับนายสมชายด้วยในครั้งต่อมา

ภายหลังการจับกุมนายสมชายได้เป็นวันที่สอง นายสมชายได้หลบหนีจากการควบคุมตัว ของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นเหตุการณ์วาระที่สองที่เป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์ (เดลินิวส์, ไทยรัฐ, 7 มิ.ย. 27; บางกอกโพสต์, มติชน, 8 มิ.ย. 27) ต่อมาเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. จับกุมตัวได้ในวันที่ 12 สิงหาคม ที่ร้านอาหารจิตรโกษา ดอนเมือง ขณะที่กำลังรับประทานอาหารร่วมกับ พ.ต.อ. ธรรม การจับกุมตัวนายสมชาย จึงเป็นเหตุการณ์วาระที่สามของข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ (เดลินิวส์, ไทยรัฐ, 13 ส.ค. 27) โดยนายสมชายแสดงวิธีรูดกุญแจมือเพื่อหลบหนีให้แก่กับข่าวและ เจ้าหน้าที่ดู

เรื่องเกี่ยวกับนายสมชายเงิบหายไป ภายหลังจากการถูกศาลตัดสินลงโทษจำคุกคดี กัญชาเป็นเวลา 6 ปี ต่อมาไม่นานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. สืบทราบว่า นายสมชายอยู่นอกคุกและยัง ดำเนินการค้ากัญชาจึงสืบสาวไปยังต้นตอ และปรากฏความจริงเมื่อ 23 ก.ค. 29 ว่าผู้ที่ถูกจำคุก ในนามนายสมชายเป็นตัวปลอม ที่จริงคือ นายชูศิลป์ กิจไพบี ซึ่งรับสารภาพว่าช่วยเหลือนายสมชาย เพราะถูกข่มขู่ และตนเองไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับจ้างวานแต่อย่างใด (เดลินิวส์, บ้านเมือง 26 ม.ย. 29) การช่วยเหลือนายสมชาย เป็นการใช่วิธีการลับเปลี่ยนตำแหน่งรูปพรรณของบุคคลในเบ ประวัติผู้ต้องขัง และกระทำในช่วงของการรับส่งมอบตัวนายสมชายไปดำเนินคดีที่ศาลต่างจังหวัด กรณีนายชูศิลป์ กิจไพบี นั้นที่แท้คือลูกน้องคนสนิทของนายสมชาย ซึ่งเคยเป็นผู้ต้องหาที่ถูกจับพร้อม กัญชา 15 ตันที่สนามบิน ต.บ้านปลา อ.บ้านฉาง จ.ระยอง เมื่อ 9 เมษายน 2527 การเปลี่ยน

* ประมวลจากคำบอกเล่าขานประการของนายสมชายเอง แก่ผู้วิจัยภายหลังการถูกจับกุม

ตัวผู้ต้องขังจึง เป็นเรื่องที่มีการเตรียมการล่วงหน้ามาก่อน และมีการวางแผนหลายขั้นตอน นับแต่ การแจ้งความดำเนินคดีเช็ด จำนวนเพียง 5,000 บาทที่ศาลจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเป็นหนทางใน การเปลี่ยนตัวดังกล่าว ซึ่งในการนี้มีการใช้เงินจำนวนไม่น้อยให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ แก่ครอบครัวนายชูศิลป์ กิจวัปี (เดลินิวส์, ไทยรัฐ, มติชน 25 ก.ค. 29) และกรณีนี้เป็นวาระ ที่สี่ ของข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์ อันเป็น เรื่องของนายสมชาย นักค้ากัญชาคนสำคัญ

นายสมชาย เป็นนักค้ากัญชา เชื้อสายญวนที่มีประสบการณ์ในการค้ากัญชา โดยพัฒนาตน ขึ้นมาจากนักค้ากัญชาระดับท้องถิ่น สามารถไต่เต้าขึ้นสู่ระดับสูงของขบวนการค้ากัญชาในเวลา เพียงไม่กี่ปี โดยอาศัยคุณสมบัติเฉพาะตัว และที่สำคัญ คือได้รับการเลี่ยมสอนแนะนำจากเจ้าหน้าที่ ของรัฐที่เป็นฝ่ายปราบปรามโดยตรงมาตลอด จึงสามารถเรียนรู้วิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ และสามารถต่อต้านการสืบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก นอกจากนี้ยังอาศัยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง บางคนที่มีความสนิทสนม เป็นการส่วนตัวดำเนินการทางเอกสาร เกี่ยวกับทะเบียนและบัตรประจำตัว จนนายสมชายเป็นผู้ที่มีหลายชื่อ และเป็นคนไทยโดยสมบูรณ์ ถูกต้องตามขั้นตอนของทางราชการแต่ ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย* การมีเอกสารที่แสดงตนว่าเป็นคนไทยทำให้นายสมชายสามารถดำเนินการ ค้ากัญชาได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกพื้นที่ ในขณะที่นักค้าคนญวนอีกหลายคนยังไม่สามารถกระทำได้

นอกจากนี้ยังได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในองค์การยุติธรรมบางคน ใน ด้านการพิจารณาลงโทษ โดยไม่ต้องรับโทษถึงจำคุก ทั้งนี้โดยมีตัวเชื่อมของการติดต่อคือ ผู้บริหาร งานตำรวจเอง ซึ่งเป็นกรณีที่เกิดจากประวัติการกระทำผิดในอดีตของนายสมชาย เมื่อปี 2523 โดยถูกข้อหาร่วมกับพวกที่หลบหนีมีกัญชาไว้ในครอบครอง เมื่อจำหน่าย กองกำกับฯอุดรธานี ได้ออก หมายจับ ที่ 56/2523 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2523 อายุความ 10 ปี ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภอ. เมือง จ.บรรพตนิสัยจับกุมตัวนายสมชายได้ แต่นายสมชายได้หลบหนีไประหว่างถูกควบคุมตัวตาม อำนาจของพนักงานสอบสวน เหตุเกิดเมื่อ 7 มี.ค. 24 กองกำกับฯ จึงออกหมายจับที่ 40/2525 อายุความ 10 ปี เนื่องจากมีคดีติดตัว จึงมีข้อจำกัดในการเคลื่อนไหวโดยอิสระ นายสมชายจึงให้ ผู้กำกับเป็นผู้ช่วยจัดการ เรื่องคดีทั้งสองให้ตน เมื่อเดือนมีนาคม 2527 ปรากฏว่าในคดีแรกสำนวน สั่งไม่ฟ้อง และในคดีหลังศาลตัดสินปรับ 1 หนักบาท และรอลงอาญา 2 ปี แบบแผนการทำงานของ นายสมชายจึงเป็นตัวอย่างแก่นักค้ากัญชาคนญวนหลาย ๆ คนในเวลาต่อมา

*กระทำโดยเจตนาทุจริต เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ

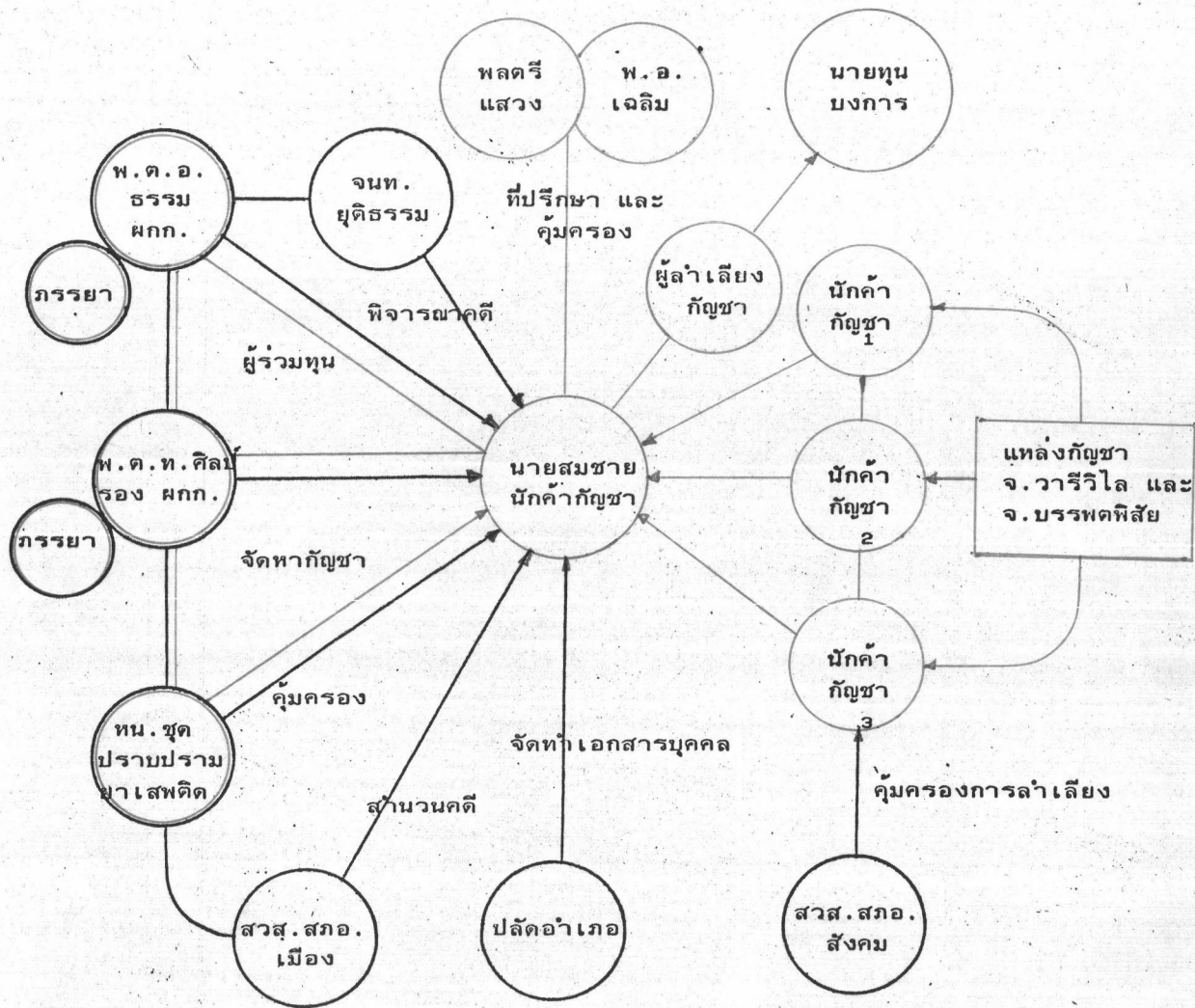
ปัจจุบันนายสมชายเป็นต้นการบริหารงานการดำกัญชาให้แก่ขบวนการคนจน . . . อยู่นอก
ประเทศไทย ภายใต้การคุ้มครองของนายพลตำรวจสงคราม ซึ่งเคยร่วมงานการดำกัญชากับนาย
สมชายมาแต่เดิม (มติชนมหาสารราษฎร์รายสัปดาห์ 28 มิ.ย. - 4 ก.ค. 27)

สามารถที่จะ เขียนแผนภูมิแสดงข่ายความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในจังหวัด
บรรพตพิสัย กับขบวนการดำกัญชา กลุ่มนายสมชาย ได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 6

แผนภูมิแสดงข่ายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ (จ.บรรพตพิสัย) กับขบวนการค้ากัญชา
กลุ่มนายสมชาย

- เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- นักค้ากัญชา
- ความสัมพันธ์ในวงราชการ
- ← ทิศทางการคุ้มครองช่วยเหลือ
- ความสัมพันธ์ในขบวนการค้ากัญชา
- ← ทิศทางกัญชา

ภายหลังจากคดีของนายสมชาย เสร็จสิ้น บรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้สมคบคิดกับนายสมชาย ก็ถูกโยกย้ายออกนอกพื้นที่ ไปดำรงตำแหน่งอื่น ตามคำสั่งกรมตำรวจ ที่ 1303/2527 (ไทยรัฐ, 11 ต.ค. 27) กลุ่มการค้ากัญชาที่เกี่ยวข้องกับนายสมชายจึงแตกกระจายอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง และขาดความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังเช่นเดิม

หลังจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารงานตำรวจของจังหวัดบรรพตพิสัย เมื่อเดือน ตุลาคม 2527 เกิดปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ขึ้นใหม่ระหว่าง ผู้บริหารงานตำรวจคนใหม่บางคน กับขบวนการค้ากัญชากลุ่มคนจีนที่โตขึ้นมาอย่างเงิบ ๆ ภายใต้อำนาจและช่วยเหลือของอดีตนายทหารที่มีอิทธิพลในพื้นที่ตลอดมา

พ.ต.ท.ประชา ย้ายมาเป็นรองผู้กำกับแทน พ.ต.ท.ศิโร ในคำสั่งย้ายเดียวกัน และ พ.ต.ท.วีระ ย้ายมาเป็นสวญ.ภาคขึ้น และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรบางนายที่หาผลประโยชน์จากการค้ากัญชามาแต่เดิมก็ยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในพื้นที่ ขบวนการแสวงประโยชน์จากกัญชาโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ตำรวจ) จึงเกิดขึ้นอีกอย่างเด่นชัด ภายใต้อำนาจของรองผู้กำกับคนใหม่ โดยผูกพันกับช่างงานการค้ากัญชาของ นายเล็ง ซึ่งเป็นนายทุนบงการการค้ากัญชาในจังหวัดบรรพตพิสัย

นายเล็งมีความสนิทสนม กับพ.อ.เฉลิม และ พล.ต.แสวง มาตั้งแต่สมัยที่บุคคลทั้งสองรับราชการทหารอยู่ในกองทัพ ตำแหน่งนายทหารติดต่อกันทำให้เป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างความสัมพันธ์กับเหล่าพ่อค้านักธุรกิจในพื้นที่เป็นอย่างดี และโดยเหมาะการสร้างอิทธิพลในหมู่คนชวน บุคคลทั้งสองอาศัยอำนาจหน้าที่การงานในการอำนวยความสะดวกต่อการทำธุรกิจส่วนตัว ทั้งถูกและผิดกฎหมาย จนสามารถสร้างฐานะได้อย่างมั่นคง บุคคลทั้งสองเป็นคนกลางในการแนะนำให้รองผู้กำกับรู้จักกับนายเล็ง หมายความว่า เพื่อจะได้ช่วยเหลือทำประโยชน์บางอย่างแก่ทางราชการ ซึ่งเป็นธรรมดาที่จะต้องพึ่งพาอาศัยพ่อค้านักธุรกิจ แต่โดยเบื้องหลังแล้ว เป็นการประสานสัมพันธ์กันระหว่างนักค้ากัญชาในคราบพ่อค้ากับเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บริหาร ซึ่งเคยมีประวัติพัวพันการค้ากัญชามาก่อนแล้ว โดยการแลกเปลี่ยนประโยชน์ต่างตอบแทนซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องหามาตราการในการสนับสนุนช่วยเหลือ และคุ้มครองกระบวนการค้ากัญชาในพื้นที่รับผิดชอบ และได้รับส่วนแบ่งรายได้จากการค้ากัญชาของนายทุน เป็นค่าตอบแทน

นายทหาร 2 คน ดังกล่าวนั้นถูกให้ออกจากราชการกรณีพ้นการดำอาวุธสงคราม แต่ศาลพิจารณาคดีให้รอลงอาญา เมื่อต้นปี พ.ศ. 2527 (มติมหากรรมาธิการรายลับดาห์, 28 มิ.ย - 4 ก.ค. 27) แต่ก็ยังคงมีอิทธิพลในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก และที่เป็นสิ่งยืนยันกรณีนี้ได้อย่างดี คือบริษัทธุรกิจเกี่ยวกับการเงินที่จัดตั้งขึ้นโดยการจดทะเบียนขึ้น ผู้ถือหุ้นสำคัญคือ ผู้ที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดในปัจจุบัน จำนวนไม่ต่ำกว่า 3 คน (นายอุทัย บ้านธาตุ, สัมภาษณ์) ผู้วิจัยตรวจสอบแล้วเป็นดัง เช่นที่กล่าวจริง

เจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มดังกล่าวมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับขบวนการดักฆ่าของ นายเส็ง
ดงษ์ *

1. พ.ต.ท.ประชา และพวก เป็นผู้หาข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ปราบปรามทุกหน่วยที่จะเข้าไปทำการปราบปรามกัญชา ในพื้นที่รวบรวมและอัดบรรจุกัญชา เพื่อที่จะได้แจ้งให้ป้องกันได้ทัน เวลา

2. เปิดเผยความลับของทางราชการ กรณีมีการวางแผนร่วมกับหน่วยข้างเคียง เพื่อที่จะทำการจับกุมกัญชาของนายเส็ง ทำให้รู้ตัวล่วงหน้า และสามารถหลบหนีได้

3. ให้คำปรึกษาแนะนำวิธีการลักลอบค้ากัญชาในพื้นที่ ซึ่งเป็นวิธีการป้องกันตนเองจากการสืบสวนของเจ้าหน้าที่หน่วยต่าง ๆ

4. เป็นตัวกลางในการติดต่อกับผู้ใต้บังคับบัญชาของตน ซึ่งอยู่ในพื้นที่รวบรวม และบรรจุหีบห่อกัญชา ให้เป็นผู้คุ้มครองการทำงานอีกต่อหนึ่ง

5. เป็นผู้วิ่งเต้นคดีจับกุมกัญชาของนายเส็ง ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ของสภอ. กากบิ่น จับกุมเอง ทั้ง ๆ ที่สวญ. เป็นผู้รับเงินค่าคุ้มครองแล้ว กรณีนี้สวญ. ไม่สามารถตกลงกับผู้จับกุมให้ระงับคดีในชั้นจับกุมได้ เนื่องจากมีฝ่ายปกครองได้เข้ามารู้เห็น และร่วมการจับกุมด้วย ในเบื้องต้นของการจับกุม นายเส็งได้ไปติดต่อเพื่อไถ่ของกลางเป็นเงินถึง 5 แสนบาท แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่ยอมรับ ฝ่ายตำรวจจึงไม่ยอมรับเช่นกัน แต่ภายหลังทราบว่าทางฝ่ายตำรวจบางคนได้ไปรับเงินจำนวน ดังกล่าว โดยแลกเปลี่ยนกับการระงับคดี (นายวิทยา วาปี, สัมภาษณ์) **

* ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบกับรายชื่อนามหนังสือพิมพ์

** คุรายนละ เอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ ในภาคผนวก ฉ.

6. เป็นผู้ร้องเตือนติดต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการเปลี่ยนของกลางกัญชาที่ ถูกจับกุม และนำกัญชาไปจำหน่ายให้นักค้ากัญชากลุ่มนายเล็ง แล้วดำเนินการเผาสถานที่เก็บของ กลางเพื่ออำพรางคดี เมื่อ 21 พ.ย. 28 (เดลินิวส์, 23 เม.ย. 28)

7. ความคุมการลำเลียงกัญชาออกจากพื้นที่โดยการร่วมดำเนินการระหว่างรองผู้กำกับ สวป. สภอ.เมือง, สวญ. สภอ.ปากปิ่น

นอกจากพฤติกรรมหลัก ๆ ที่สำคัญดังกล่าวแล้วยังมี พฤติกรรมลักษณะอื่น ๆ ของผู้ได้ บังคับบัญชา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักค้ากัญชาท้องถิ่น ซึ่งเป็นคนทำงานให้นายเล็ง กล่าวคือ

เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนหลายคนใช้วิธีการไปตรวจท้องที่ เพื่อเสาะหาแหล่งปลูก กัญชา และที่ซุกซ่อนกัญชาของราษฎร หากพบทั้งผู้ปลูกและต้นกัญชาก็จะจับกุมแล้วดำเนินการเจรจา ต่อรอง ซึ่งมีกลองเฮาด้วยการตั้งศาลเตี้ย ส่วนของกลางกัญชาเจ้าหน้าที่นำกลับไปด้วย เพื่อขายให้ นักค้ากัญชาอีกต่อหนึ่ง นายโต และอส.หลายคน เล่าให้นายวิทยา วาปี ปลัดอำเภอฝ่ายป้องกัน อำเภอกากปิ่น ฟังว่า เพื่อนๆ เองพวกเขาซึ่งเป็นตำรวจชั้นประทวนมีความเห็นว่า จับผู้ต้องหาได้ แล้วส่งดำเนินคดีเป็นการเสียเวลา และผู้ต้องหาที่วิ่งเต้นเสียเงินเสียทองให้นายจนหลดคดี ซึ่ง มากกว่าที่จะต้องให้กับพวกเขาครั้งเดียวเสียอีก ดังนั้น จึงจับกัญชาเพื่อหาเงินดีกว่าจับคน เพราะ แม้แต่ตนเองก็รับเงิน (นายวิทยา วาปี, สัมภาษณ์) และที่แน่ชัดยิ่งก็คือ ส.ต.ท.สมชัย บอกว่า เขาเคยทำงานให้นายตำรวจมาหลายสมัยโดยการหาเงินจากการปลูกกัญชาของราษฎร และการค้า กัญชาของนักค้า ที่เขาทำเช่นนั้นเพราะนายเป็นคนคัมครองเขา และอีกอย่างหนึ่งนักค้ากัญชาต้อง ถิ่นก็คือ เพื่อน ๆ ของเขาซึ่งรู้จักกันมานาน ในเมื่อทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ก็ไม่น่าเสียหายอะไร (ส.ต.ท.สมชัย ชาติชาย, สัมภาษณ์)*

เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการลักลอบค้ากัญชาของนายเล็งและพวก มีดังนี้**

1. พ.ต.ท.ประชา รองผู้กำกับตำรวจบรรดพิเศษ มีพฤติกรรมดังกล่าวแล้วทุกข้อ
2. พ.ต.ต.วิชา สวป.สภอ.เมือง มีพฤติกรรมข้อ 1, 2, 3, 7

*ดูรายละเอียดของผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคผนวก ฉ.

**ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

3. ร.ต.ท.กระสัน รองสวป.หน.ชุดปราบปรามยาเสพติด* กองกำกับฯ มีเหตุการณ์ข้อ 1, 2, 3, 7
4. พ.ต.ท.ธีระ สวญ. สภอ.กาทบึง มีเหตุการณ์ตามข้อ 1 - 7
5. พ.ต.ต.เดช สวส.สภอ.กาทบึง มีเหตุการณ์ตามข้อ 5
6. ร.ต.ท.ไพรี รองสวป.สภอ.กาทบึง มีเหตุการณ์ตามข้อ 3, 4
7. ร.ต.ท.วินัย รองสวป.สภอ.น้ำพอง มีเหตุการณ์ตามข้อ 3, 4
8. ร.ต.ท.สมชัย หน.สภต.ตาดโตน* มีเหตุการณ์ตามข้อ 1, 2, 3, 7
9. เจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนหลายนาย เป็นลูกน้องดำเนินการตามคำสั่งนายตำรวจดังกล่าวมาแล้ว

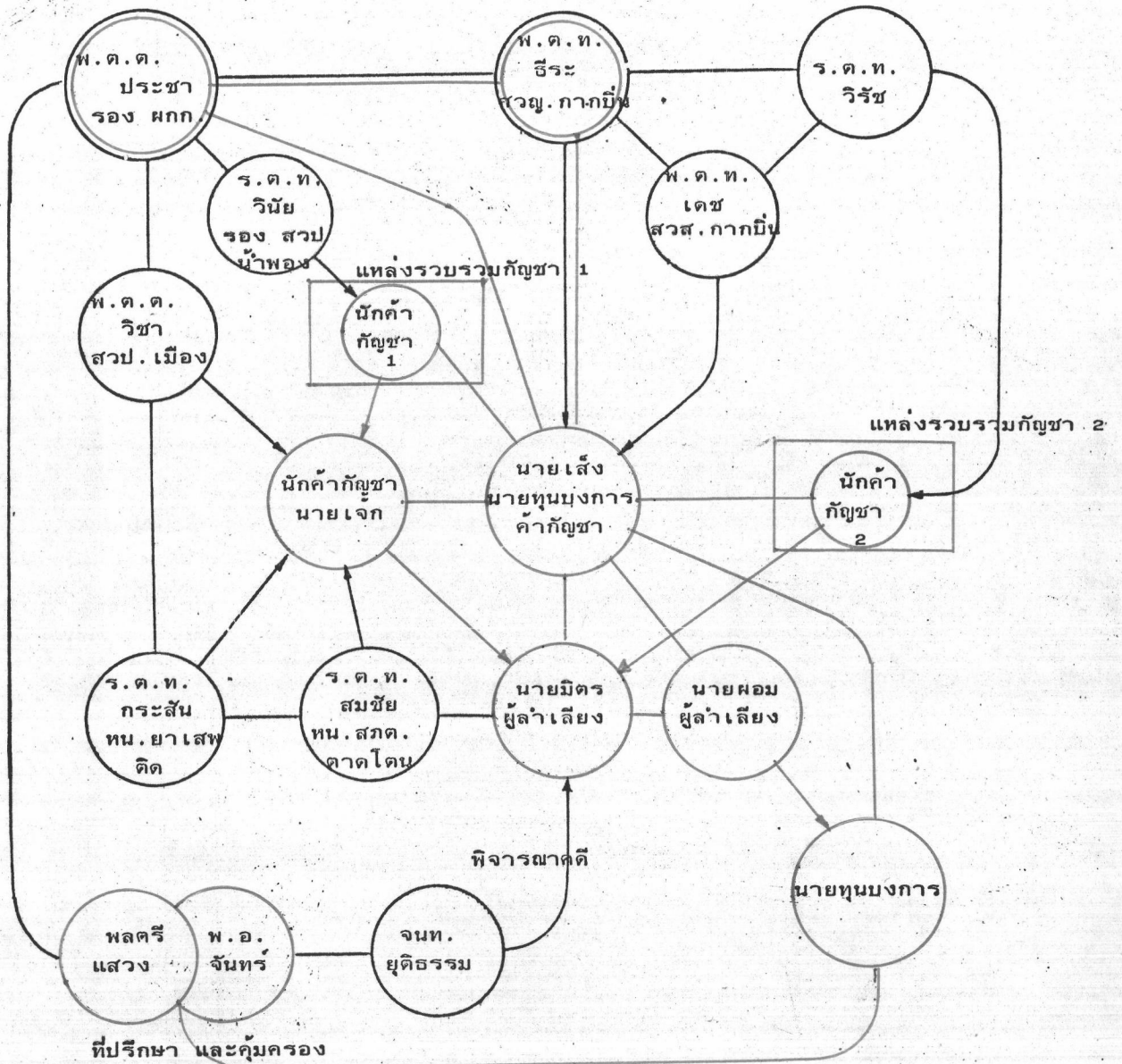
นอกจากนี้ ขบวนการค้ายาของกลุ่มนี้ยังมีขีดความสามารถในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านองค์การยุติธรรมบางคน เพื่อให้ดำเนินการช่วยเหลือคดีให้สิ้นสุดก่อนถึงชั้นศาลหากสามารถกระทำได้ ซึ่งปรากฏว่านักค้ายาลูกน้องคนสนิทของนายเล็ง 2 คน แม้จะถูกจับกุมกักขังได้พร้อมของกลางถึง 2 ครั้ง แต่ก็สามารถหลุดคดีได้ในที่สุด โดยคดีแรกอัยการสั่งไม่ฟ้อง และคดีหลังศาลยกฟ้อง (นายกุล กำชัย, สัมภาษณ์) นักค้ายาลูกน้องคนสำคัญ 2 คนนี้เองที่ภายหลังไปลักลอบขนกัญชาจากจังหวัดวาริชิวไล และก่อให้เกิดคดีการลักเปลี่ยนกัญชาของกลางขึ้นในที่สุด ดังได้กล่าวมาแล้ว

จากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ายาดังกล่าว สามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ได้ดังต่อไปนี้

*บุคคลดังกล่าว นายเล็ง วิ่ง เต็มใจได้รับการโยกย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สามารถคุ้มครองการค้ายาของตนได้โดยสะดวก ตามคำสั่งจังหวัด ที่ 383/2528 ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2528 (ไทยรัฐ, 7 มี.ค. 28)

แผนภูมิที่ 7

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐ (บรรดาศักดิ์) กับขบวนการค้ากัญชา กลุ่มนายเล็ง

- เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- นักค้ากัญชา
- ← ทิศทางการช่วยเหลือ คุ่มครอง
- มีความสัมพันธ์กัน
- ← ทิศทางกัญชา
- มีความสัมพันธ์ในการค้ากัญชา

ขบวนการด้ากัญชากลุ่มนี้ แม้ว่าจะได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ของรัฐกลุ่มหนึ่งแต่ก็มีเจ้าหน้าที่อีกหลายคนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และมุ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง การด้ากัญชาในชั้นนี้จึงยังไม่ปลอดภัยจากการปราบปรามโดยสิ้นเชิง ความผิดพลาดในการทำงานจึงยังคงเกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นที่รวบรวมกัญชา และชั้นที่ปลายทางที่ส่งออก ปรากฏว่าในช่วงระยะครึ่งปีแรกของปี 2528 กัญชาของกลุ่มนายเล็งถูกจับกุม 2 ครั้ง รวมเป็นน้ำหนักประมาณ 8 ตัน (เดลินิวส์, 14 เม.ย. 28) จากการรวบรวมและลำเลียงกัญชาทั้งสิ้น 18 ตัน และช่วงปลายปี 2528 ถูกจับกุม 2 ครั้ง รวมเป็นน้ำหนักประมาณ 1.5 ตัน จากการดำเนินงานทั้งสิ้น 6 ครั้ง ปริมาณกัญชาไม่แน่ชัด แม้ว่าจะถูกจับกุม นายเล็งก็มีรายได้จากการทำงานที่ประสบผลสำเร็จเป็นเงินหลายล้านบาท (นายโต ตัวเล็ก, นายมิตร อิศระ, สัมภาษณ์)

ขบวนการด้ากัญชาภายใต้การบริหารงานของนายเล็ง ในพื้นที่จังหวัดบรรพตพิสัย ต้องหยุดชะงักลง และขาดความสัมพันธ์กับกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐในที่สุด เนื่องจากนายเล็งถูกลอบฆ่าทิ้งนี้โดยมีสาเหตุมาจากการแบ่งปันผลประโยชน์ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างไร้ตัวถึง ทำให้ผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์เกิดความเจ็บแค้น จนเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นเมื่อ 15 พ.ค. 29 (ไทยรัฐ, 16 พ.ค. 29)

จากการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มนักด้ากัญชา และจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการอย่างยิ่งในกรณี การเผาอาคารเก็บของกลางของกองกำกับ (เดลินิวส์, 23 เม.ย. 28) แม้ว่าจะไม่สามารถสืบหาผู้ดำเนินการได้ แต่ทางผู้บังคับบัญชาระดับสูงเชื่อว่า เป็นการกระทำที่เกิดจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ ซึ่งพัวพันกับกลุ่มนักด้ากัญชาบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มของนายเล็ง เพราะเหตุว่าของกลางที่เก็บรักษาอยู่นั้น เป็นกัญชาของกลุ่มนายเล็ง และกัญชาในภาชนะบรรจุ (กระป๋องโลหะ) ไม่ปรากฏอยู่เลยเมื่อได้มีการตรวจที่เกิดเหตุ เรื่องดังกล่าวนี้ ทางกรมตำรวจ จึงได้มีคำสั่งโยกย้ายนายตำรวจบางคนออกจากพื้นที่ ตามคำสั่ง ที่ 637/2528 ลงวันที่ 29 พ.ค. 28 จำนวน 4 นาย คือ พ.ต.ท.ประชา รองผู้กำกับ พ.ต.ท.วีระ สวญ.ภาคขึ้น พ.ต.ต.วิชา สวป.เมือง และร.ต.ท.กระสัน รองสวป.เมือง ไปดำรงตำแหน่งอื่น

ในการศึกษาประเด็นนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อหาทิศทางของข้อมูลจากประชากรตัวอย่าง จำนวน 100 ตัวอย่าง ใน 2 จังหวัดดังกล่าว ดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงปลายเดือนมกราคม 2530 ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับขนาดตัวอย่างประชากร คำตอบ และรายละเอียดของแบบสอบถามนั้น ปรากฏอยู่ในตารางที่ 1 (หน้า 26) และภาคผนวก จ. ทิศทางของข้อมูลปรากฏดังนี้

ในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกับขบวนการค้ากัญชา เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 97 ยอมรับว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคนค้ากัญชาเสียเอง แม้แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็ยอมรับ ในเรื่องนี้ทั้งสิ้น การค้ากัญชาที่กระทำนั้น เป็นการใช่วิธีการคุ้มครองการปลูก และการลักลอบค้ากัญชา โดยที่แลกเปลี่ยนกับการเรียกร้อง ผลประโยชน์ด้านการเงินจากราษฎรและนักค้ากัญชา (ร้อยละ 97) และกลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 36 ก็ยังเห็นว่า ราษฎรและนักค้ากัญชาเป็นฝ่ายเสนอผลประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่เองด้วยร้อยละ 71 ของตัวอย่างเห็นว่า มีเจ้าหน้าที่บางคนสนับสนุนให้มีการปลูกและค้ากัญชา และบางส่วนเชื่อว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ระดับสูงของจังหวัดไม่สนับสนุนแล้วเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นจะไม่สามารถหาผลประโยชน์จากกัญชาได้ (ร้อยละ 60) และบางส่วนก็เห็นว่า เรื่องนี้ไม่จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ระดับสูงของจังหวัด เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นก็สามารถหาผลประโยชน์ได้อยู่แล้ว (ร้อยละ 44) ซึ่งก็มีส่วนถูกต้องเช่นกัน ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ระดับล่างจำนวนไม่น้อยที่ดำเนินการไปโดยอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้บังคับบัญชาเพราะ เขาเห็นว่า เมื่อผู้บังคับบัญชากระทำการโดยไม่แย่งปันให้ผู้บังคับบัญชาอย่างทั่วถึง พวกเขาก็มีช่องทางที่จะดำเนินการได้เองเช่นกัน (ร.ต.ต.สามารถ, สัมภาษณ์) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ค้ากัญชาจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นพวกพ้องคอยช่วยเหลือ จึงจะสามารถดำเนินการอยู่ได้ (ร้อยละ 84) และร้อยละ 72 ยอมรับว่าผู้ต้องหาในคดีกัญชาสามารถวิ่งเต้นให้หลุดคดีได้ในที่สุด

สรุป

จากตัวอย่างของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง เวลา ที่นานมากแล้วในที่นี้เมื่อที่ยืนยันให้เห็นว่าขบวนการค้ากัญชาได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหลายคน ตั้งแต่ระดับบริหารลงมาจนถึงระดับล่างสุดที่เป็นผู้ปฏิบัติซึ่ง เป็นการเอื้ออำนวยให้ขบวนการค้ากัญชาเหล่านั้นมีช่องทางที่สามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวกมาก นอกจากฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทอื่นบางคนก็มีส่วนช่วยนักค้ากัญชาเช่นกัน แต่โดยมากมักเป็นการช่วยเหลือทางอ้อม ซึ่งที่เจตนาและไม่เจตนา แต่ก็ เป็นคนแก่นักค้ากัญชาอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นที่น่าสังเกตว่า การตัดสินใจช่วยเหลือเพียงน้อยนิดของ เจ้าหน้าที่ระดับบริหารจะส่งผลอย่างมาก ต่อการอำนวยความสะดวกแก่นักค้ากัญชา และยัง เจ้าหน้าที่ของรัฐระดับบริหาร เข้ามาร่วมกับขบวนการค้ากัญชาอย่างถล่มทลายด้วยแล้ว การกระทำผิดกฎหมายของนักค้ากัญชาก็ยากที่จะถูกมอง เห็นจากเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีแม้ว่าจะ ได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นหลายคนก็

ตาม ความผิดพลาดล้มเหลวของขบวนการด้ากัญชาในระดับบุคคลก็ยิ่ง เกิดขึ้นได้ เสมอทั้งนี้ เนื่องจาก มีเจ้าหน้าที่ของรัฐหน่วยงานอื่น หรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นบางคน ที่ไม่มีส่วน เกี่ยวข้องกับขบวนการด้า กัญชา เป็นผู้ดำเนินการปราบปรามจับกุม ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่นอกเหนือความสามารถที่จะคุ้มครองโดย เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นได้

ลักษณะอีกประการหนึ่งที่เป็นคุณทางอ้อมแก่ขบวนการด้ากัญชา คือ การที่ข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่ของจังหวัดมีทัศนะที่ว่า กัญชาไม่ใช่ยาเสพติดร้ายแรง และเป็นสิ่งที่ทำรายได้ให้แก่ประชาชน จึงไม่ให้ความสำคัญที่จะปราบปราม เจ้าหน้าที่บริหารระดับอำเภอเกือบอมที่จะ เข้าใจแนวทัศนะ เช่น นั้นได้ และมีพฤติกรรมเข้มแข็งไปในทิศทาง เดียวกัน ฝ่ายตรงกันข้ามของขบวนการด้ากัญชาจึงมี ไม่มากนัก

ซึ่งอาจจำแนกเจ้าหน้าที่ของรัฐตามระดับของความสัมพันธ์กับขบวนการด้ากัญชาได้ 3 ประเภท คือ

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่มีส่วน เกี่ยวข้องกับขบวนการ และเป็นกลุ่มต่อต้านขบวนการ ด้ากัญชา
2. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการด้ากัญชาเป็นครั้งคราว
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นนักด้ากัญชา อันเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการด้ากัญชา

ผู้วิจัยจึงสรุปในขั้นนี้ว่า สนชั้นนำท้องถิ่นผู้มีอำนาจหน้าที่ ซึ่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐชั้น มีจำนวนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับขบวนการด้ากัญชาทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยต่างฝ่ายต่างได้ประโยชน์ แลกเปลี่ยน

2. นักการเมืองกับขบวนการด้ากัญชา

อาจจำแนกหัวข้อการศึกษาเรื่องนักการเมืองกับขบวนการด้ากัญชา ได้ดังนี้

- ก. องค์การทางการเมืองท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ สาขาพรรคการเมือง และกลุ่มการเมืองท้องถิ่น
- ข. บุคคลทางการเมือง ซึ่งได้แก่นักการเมืองที่เป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในท้องถิ่น ส.จ., ส.ท. รวมไปถึงคณะกรรมการบริหารงานท้องถิ่น เช่น สภาภิบาล เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายถึง สมาชิกพรรคการเมือง หรือแม้แต่ผู้กระทำการทางการเมือง เช่น หัวคะแนนการเลือกตั้ง เป็นต้น

องค์การทางการเมืองท้องถิ่น

1. สาขาพรรคการเมือง

ธรรมชาติของพรรคการเมืองคือ การมีสาขาพรรค และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรค ผู้ที่มีชื่อเสียงโดดเด่นมักได้รับการคัดเลือกให้ลงรับการเลือกตั้ง ถ้าจะว่าไปแล้วบุคคลเหล่านี้ก็มักจะเป็นหัวหน้าสาขาพรรคการเมืองในท้องถิ่นนั้นเอง ซึ่งจะได้เห็นได้ชัดสำหรับพรรคการเมืองขนาดเล็ก ที่ต้องจัดส่งคนลงเลือกตั้งให้ครบตามที่กฎหมายกำหนดในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด (2529) ปัญหาการพิจารณาหาคนที่ชื่อเสียงลงสมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นปัญหาของพรรคการเมืองใหญ่เช่นกัน นักการเมืองบางคน เปลี่ยนพรรคทุกสมัยการเลือกตั้ง ซึ่งก็มักเป็นนักการเมืองที่ไม่ใช่ ส.ส. ที่ได้รับการเลือกตั้งครั้งก่อน ๆ ในจังหวัดวาริชวิลและบรรณดมิสัย ล้วนมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นจากการที่แต่ละพรรคมุ่งหวังที่จะให้พรรคตนมีผู้ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นผลให้พรรคพยายามหาบุคคลที่เห็นว่ามีโอกาสที่จะทำคะแนนได้สูง และเป็นผู้ที่มึทรัพยากรในการหาเสียงเลือกตั้งสำหรับตนเองได้ โดยที่พรรคไม่ต้องสนับสนุนมากนัก ดังนั้น คนเหล่านี้จึงมัก ได้แก่ ผู้ที่มีอิทธิพลในด้านต่างๆ ในท้องถิ่น และประการสำคัญ คือ มีทรัพย์สิน และชื่อเสียง คุณสมบัติลักษณะนี้ ทำให้นักค้ากัญชาหลายคนที่เป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นที่มีอาชีพอย่างเปิดเผย เช่น นักหนังสือพิมพ์ พ่อค้านักธุรกิจ หรือที่เป็นนักการเมืองอยู่แล้ว เข้าสู่วงการเมือง ซึ่งอาจเป็นการเริ่มแรก หรือการได้ระดับจากวงการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการลาออกจากตำแหน่งเดิม และลักษณะนี้เป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของการได้เข้าทางการเมืองของนักค้ากัญชา

สาขาพรรคการเมืองจึงถูกจัดตั้งขึ้นในจังหวัดและระดับอำเภอ ในระดับจังหวัดมักขึ้นอยู่กับ

กับผู้ลงรับการ เลือกตั้ง และในระดัยอำเภอมักเป็นหัวคะแนนหรือผู้สนับสนุนที่สำคัญ และหัวคะแนน เหล่านี้มักเป็นผู้ชักชวน ซึ่ง เป็นผู้มื่อทธิพลด้านใดด้านหนึ่ง นักค้ากัญชาท้องถิ่นก็เป็นหัวคะแนน ทางการเมืองในท้องถิ่นที่สำคัญ และหากเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนัการ เมืองท้องถิ่นอยู่ด้วยแล้ว ก็จะเป็นสิ่งที่ได้เปรียบขึ้นอีก

อาจแสดงให้เห็นนักค้ากัญชาที่เป็นหัวคะแนน หรือตัวแทนสาขาพรรคการเมือง ได้ดังนี้

จังหวัดวาริชวีโล

1. นายพงษ์ อติต สส. เป็นหัวหน้ากลุ่มผู้เข้ารับการ เลือกตั้ง ในนามของพรรคพวงชน เป็นตัวแทนของพรรคพวงชนในจังหวัดวาริชวีโล
2. นายตัง ส.จ. เขตอุทัย เป็นหัวคะแนนของนายพงษ์
3. นายฤทธิ ส.จ. เขตสังคม เป็นหัวคะแนนของนายพงษ์
4. นายคำหล้า นักค้ากัญชาที่เป็นนายทุนท้องถิ่น ตำบลนาคำ เป็นหัวคะแนนของนาย พงษ์
5. นายไธ ส.จ. เขตสังคม เป็นหัวคะแนนของนายทหารนอกราชการยศนายพล แห่งพรรคราษฎรไทย
6. นายภิสิตี กรรมการสุขาภิบาลสังคม ตัวแทนสาขาพรรคราษฎรไทย เป็นหัวคะแนน
7. นายพิสันต์ พ่อค้าและผู้มื่อทธิพลท้องถิ่น (บ่อนการพนัน, หวยเถื่อน) เป็นหัวคะแนน ให้ผู้สมัครพรรคราษฎรไทย
8. นายไสว อติต ส.ส. เป็นตัวแทนสาขาพรรคพวงชน อำเภอห้วยน้ำใหญ่ สมัครรับ เลือกตั้ง
9. นายอัคดี พ่อค้าและอติต ส.จ. เป็นตัวแทนสาขาพรรคพวงชน อำเภอภูพาน สมัคร รับ เลือกตั้ง

เหล่านี้ เป็นต้น

จังหวัดบรรณดิสัย

1. นายไพศาล นักหนังสือพิมพ์ ตัวแทนสาขาพรรคประชาชาติ ลงสมัครรับ เลือกตั้ง
2. นายชาญ นักรูรกิจ ตัวแทนสาขาพรรคอนุรักษ์ ลงสมัครรับ เลือกตั้ง

3. นายรินทร์ นักธุรกิจ ตัวแทนสาขาพรรคปวงชน ลงสมัครรับเลือกตั้ง
4. พ.อ.จันทร์ นักธุรกิจ และส.ท. ผู้สนับสนุนนายดำรง พรรคประชาชนไทย
5. นายอิทธิพล ทนายความ หัวคะแนนของนายรินทร์ พรรคปวงชน
6. นายมิตร นักค้ากัญชาท้องถิ่น อำเภอกากปิ่น หัวคะแนนของนายรินทร์
7. นายห้วง นักค้ากัญชาท้องถิ่น อำเภอกากปิ่น หัวคะแนนของนายรินทร์
8. นายดำรง นักธุรกิจ ลูกชายเทศมนตรี ตัวแทนสาขาพรรคประชาชนไทย สมัครรับเลือกตั้ง
9. นายन्छ นักค้ากัญชาเชื้อสายญวน หัวคะแนนและผู้สนับสนุนนายดำรง

เหล่านี้ เป็นต้น

2. กลุ่มการเมือง

กลุ่มการเมือง เป็นการรวมตัวระหว่างบุคคลที่เข้าสู่การเมืองท้องถิ่น กลุ่มการเมือง ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง แต่นักการเมืองผู้เป็นสมาชิกของกลุ่มการเมืองนั้น จะแสดงบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง เมื่อถึงช่วงระยะเวลาของการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ส่วนการตัดสินใจ เป็นผู้สนับสนุนผู้สมัครคนใดหรือพรรคการเมืองใดนั้น ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่เล็งเห็นได้ เป็นสำคัญ สมาชิกกลุ่มการเมืองจึงกระจัดกระจายเป็นตัวแทนหัวคะแนนของผู้สมัครรับเลือกตั้งหลายพรรคด้วยเหตุผลส่วนตัวต่าง ๆ กัน แต่การสำคัญอย่างหนึ่งคือ การที่นักค้ากัญชา ซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นหรือเป็นนักการเมืองท้องถิ่น พยายามสนับสนุนผู้สมัครของพรรคที่มีแนวโน้มว่าจะได้รับการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพื่อบูรณ์ที่จะมีความสัมพันธ์กับนักการเมืองในระดับสูงกว่าตน

พฤติกรรมทางการเมืองของนักค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จึงมักแปรเปลี่ยนไปตามระดับของอำนาจทางการเมือง นักค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่นหลายคน แม้จะเข้าสู่วงการเมืองท้องถิ่นในกลุ่มเดียวกันและต่างสนับสนุนกันในการค้ากัญชาแต่เมื่อถึงช่วงระยะเวลาของการเลือกตั้ง ส.ส. ก็แตกตัวกระจัดกระจาย ให้ความสนับสนุนการเลือกตั้งแก่บุคคลของพรรคการเมืองที่แตกต่างกัน ลักษณะดังกล่าวนี้ พิจารณาว่าเป็นวิถีทางได้เด้าทางการเมือง และหาช่องทางสร้างความเป็นพันธมิตรกับบุคคลผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับประเทศของนักค้ากัญชาแต่ละคน โดยพื้นฐานความเชื่อที่ว่า อำนาจทางการเมืองสามารถคุ้มครองธุรกิจของตนได้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม

ตัวอย่างที่ยกให้เห็นในส่วนของบุคคลที่เป็นหัวคะแนน หรือผู้สนับสนุนการเลือกตั้ง ในหัว
ข้อสาขามรรคการเมือง ก็เป็นตัวอย่างลักษณะเดียวกันกับประเด็นนี้ ซึ่งในทางความเป็นจริงนั้น
ยังมีบุคคลต่าง ๆ อีกมากมายที่แสดงบทบาทดังกล่าว แต่ผู้วิจัยไม่อาจศึกษาได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง

บุคคลากรทางการเมือง

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในจังหวัดวาริชวิลและจังหวัดบรรพตพิสัย มีนักค้ากัญชาหลายคนที่เป็นอดีต ส.ส. และ
เป็นส.ส. ปัจจุบัน คนเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้เข้ามาจากวงการ เมืองระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะจากการ
เป็นส.จ. และแม้ว่าจะอยู่คนละจังหวัดแต่บุคคลเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันในขบวนการค้ากัญชาอย่าง
ใกล้ชิด บ้างก็เคยร่วมงานการค้ากัญชาด้วยกันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และแยกตัวออกไปเป็นอิสระ
หรือไปทำงานกับขบวนการกลุ่มอื่น ทั้งนี้แล้วแต่ว่า ใครมีช่องทางที่ดีกว่า

นักค้ากัญชาที่เคยดำรงตำแหน่ง ส.ส. ในอดีต และที่เป็น ส.ส.ปัจจุบัน มีดังนี้

1.1 นายไสว น หวานใหญ่ อดีต ส.ส.วาริชวิล 3 สมัย (2518, 2519,
2522) เคยเป็น ส.จ.วาริชวิล ก่อนหน้าที่จะเป็นส.ส. มีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่มการค้ากัญชาในช่วง
ที่ดำรงตำแหน่งส.ส.สมัยสุดท้าย (2522) โดยมีผู้ร่วมขบวนการที่เป็นกลุ่มการเมือง ซึ่งเป็นสมาชิก
สภาจังหวัดสมัย 2523 แทบทุกคน ทั้งนี้จากการได้รับเงินทุนสนับสนุนจากนักค้ากัญชาระดับผู้บงการ
คือนายบุญชัย และนายน้อย โดยให้นายไสวเป็นผู้ร่วมก่อตั้งกลุ่มการเมืองภายใต้อิทธิพลของตนขึ้น
มาแล้วสมัคร เข้ารับการเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาจังหวัด ปรากฏว่ากลุ่มนี้ได้รับเลือกเข้ามาแทบทุก
คนโดยมีนายสมเสถียร ได้รับการเลือกเป็นประธาน สภาจังหวัด และเป็นรองหัวหน้ากลุ่มการค้า
กัญชาดังกล่าว เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในการเลือกตั้งจำนวนหนึ่ง ได้ถูกแจกจ่ายไปสู่พรรค
ส.จ. ซึ่งมีอิทธิพลในพื้นที่ปลูกกัญชา เพื่อนำไปให้เป็นทุนแก่ราษฎรในการปลูกกัญชา แล้วขายผลผลิต
ให้แก่กลุ่มตน เพื่อนำส่งนายทุนต่อไป

นายไสวลงสมัครรับเลือกตั้ง ในปี พ.ศ. 2526 ไม่ได้รับเลือก และในปี 2529 ลง
สมัครพรรคเดียวกับนายพงษ์ น อุตัย เจ้าพ่อกัญชาและอดีตส.ส. ปี 2526 ไม่ได้รับเลือกเช่นกัน
แต่ปรากฏว่านายไสวมีคะแนนสูงสุดในเขตอำเภอห้วยใหญ่ ซึ่งเป็นเขตอิทธิพลของตน แม้แต่

นายพงษ์เองซึ่งลงสมัครคู่กันในพรรคเดียวกัน ก็ยังมีคะแนนห่างกันถึง 5,000 กว่าคะแนน ในกรณีนี้หากนายไสว ช่วยผลักดันในการหาเสียงให้กับนายพงษ์ควบคู่ไปกับตนด้วย การเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งนี้ นายพงษ์ก็จะได้เป็น ส.ส. อีกสมัยหนึ่ง อย่างแน่นอนที่สุด เพราะเหตุว่าคะแนนของนายพงษ์ แม้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเพียง 1 พันกว่าคะแนนเท่านั้นเอง*

1.2 นายพงษ์ น.อุทัย อดีต ส.ส. วารีวิไล ปี 2526 เข้าสู่การเมืองท้องถิ่นระดับ ส.จ. เมื่อสมัย 2523 ภายใต้การชักนำของนายไสว ซึ่งเป็น ส.ส. สมัยนั้น นายพงษ์เป็นนักค้ากัญชาที่ประสบผลสำเร็จอย่างรวดเร็วมาก จนสามารถใช้ฐานอำนาจทางการเงินของตน เข้าสู่การเมืองระดับประเทศ ในนามของพรรคการเมืองใหญ่ ในสมัยการเลือกตั้งปี 2526 โดยลาออกจากตำแหน่ง ส.จ. จากการดำรงตำแหน่ง ส.ส. ของพรรคการเมืองใหญ่ที่เป็นพรรครัฐบาลทำให้นายพงษ์มีฐานอำนาจที่มั่นคงยิ่งขึ้น และก้าวสู่การเป็นระดับนำของขบวนการค้ากัญชาในระดับข่ายงานใหญ่ที่มีเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น

ในการเลือกตั้งซ่อม ส.จ. แทนนายพงษ์เมื่อปี 2526 ตนได้ผลักดันให้เครือข่ายฝ่ายภรรยา ให้ได้รับการเลือกตั้งได้ คือนายตั้ง นักธุรกิจใหม่ในจังหวัดวารีวิไล และในการเลือกตั้ง ส.จ. สมัยปัจจุบัน เมื่อ พ.ศ. 2528 นายพงษ์ก็ได้ผลักดันให้ภรรยาของตน คือนางปราณี ได้รับเลือกตั้งด้วย และนางปราณีถึงกับได้รับเลือกจากสภาจังหวัด ให้ดำรงตำแหน่ง ประธานสภาจังหวัดวารีวิไล ทั้งที่นางปราณีไม่เคยมีประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อนเลย

แม้แต่ในการเลือกตั้ง ส.ส. สมัย 2529 ผู้สังเกตการณ์ทางการเมืองวิเคราะห์ว่านายพงษ์จะให้ นางปราณี ลงสมัคร ส.ส. คู่กับตน ด้วยความเชื่อมั่นอย่างมากว่าจะได้รับการเลือกตั้งทั้งคู่ (เดลินิวส์, 17 พ.ค. 29) แต่ในการเลือกตั้งครั้งนี้ นายพงษ์ ต้องออกจากพรรคการเมืองใหญ่ เนื่องจากพฤติกรรมด้านการค้ากัญชาเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันมาก จนทำให้ภาพพจน์ของพรรคเสียหาย โดยเฉพาะจากกรณีของนายสมชาย นักค้ากัญชาคนหนึ่งที่ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมกัญชาได้เป็นจำนวนมาก หนังสือพิมพ์หลายฉบับ ลงข่าวผาดพิงถึง นายพงษ์ว่าเป็นผู้บงการอยู่เบื้องหลังของการค้ากัญชาครั้งนี้ (มติชน, 30 พ.ค. 27, 1 มิ.ย. 27, 8 มิ.ย. 27; แนวหน้า 30 พ.ค. 27)

*จากตารางแสดงผลการลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2529 ของจังหวัดวารีวิไล

นายพงษ์ ได้รับการติดต่อจากพรรคการเมืองใหม่พรรคหนึ่ง โดยมอบหมายให้เป็นหัวหน้า
 ดำเนินการหาคนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นายพงษ์ได้ใช้จ่ายเงินส่วน
 ตัวอุดหนุนแก่ผู้ลงสมัครในนามของพรรค ในเขตที่ตนรับผิดชอบ (4 จังหวัด) ถึงคนละประมาณ 3
 แสนบาท (นายอุทัย บ้านธาตุ, สัมภาษณ์) แต่ปรากฏว่าไม่มีใครได้รับการเลือกตั้งในพื้นที่เลย
 และเป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า พรรคของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคดังกล่าว ซึ่งได้รับการ
 ทาบทามติดต่อจากนายพงษ์นั้น บุคคลสำคัญหลายคนเป็นอดีต ส.ส. ที่มีพฤติการณ์ดักขีมาแต่เดิม
 ทั้งสิ้น และคนที่แม้จะไม่เคยเป็น ส.ส. ก็เคยเข้าสู่วงการเมืองระดับท้องถิ่นมาแล้ว ทั้งนั้น
 ปรากฏการณ์นี้จึง เป็นสิ่งที่สะท้อนประการหนึ่งว่า กลุ่มนี้มีพื้นฐานความสัมพันธ์มาจากเรื่องใด

บุคคลกลุ่มที่ลงสมัครรับเลือกตั้งภายใต้การนำของนายพงษ์ คือ นายไสว ฆ หว่านใหญ่
 อดีต ส.ส. วารีวิไล นายรินทร์ ท่าแร่ อดีต ส.ส. พรรคพิสัย นายอุทัย บ้านธาตุ อดีต ส.ส.
 พรรคพิสัย นายประดับ นายอ อดีต ประธานส.จ. พรรคพิสัย นายอัศนี อดีต ส.จ. เขตอ.ภูพาน
 จ.วารีวิไล เป็นต้น

1.3 นายรินทร์ ท่าแร่ อดีต ส.ส. พรรคพิสัย สมัย 2522 (มติชนสุดสัปดาห์
 24 เม.ย. 26) เป็นนักดักขีที่เคยร่วมขบวนการกับนายไสว และพวกมาแต่เดิม ภายหลังแยก
 ตัวดำเนินการอิสระ เนื่องจากสามารถติดต่อกับชนต่างชาติได้ และในการดักขี ได้ใช้วิธีการ
 เล่ห์เหลี่ยมหักหลังนายทุน เหล่านี้จนได้เงินดักขีที่รับมาล่วงหน้า เป็นจำนวนหลายล้านบาท
 เครียดในการดักขีจึงหมดลงอย่างรวดเร็ว จึงได้วางมือจากการดักขีหันมาเล่นการเมือง
 และเป็นผู้คุ้มครองให้คนของตนดำเนินการดักขีอีกชั้นหนึ่ง จากการหักหลังกันในการดักขีจึง
 ถูกสอบสวนระเบิดเพื่อทำร้ายในปี 2524 ได้รับบาดเจ็บแต่รอดชีวิต การดักขีของเขามีนาย
 ตำรวจระดับผู้ใหญ่หนุนหลังร่วมรับผลประโยชน์อยู่ด้วย และมีการใช้รถยนต์ตรวจการของตำรวจ
 ทางหลวงบางคันทำหน้าที่เป็นผู้ลำเลียงกักขีให้ (ไทยรัฐ, 29 ต.ค. 26)

ปัจจุบัน เป็นนักธุรกิจผู้มีอิทธิพลในแวดวงพ่อค้า และข้าราชการในจังหวัดพรรคพิสัย ซึ่ง
 แม้แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ยังร่วมวงกีฬาในร่ม บนโต๊ะ ด้วยกันกับเขา และพวกเสมอ นอกจากนี้
 ยังทำตนเป็น เกราะกำบังให้แก่ลูกน้องหลายคนซึ่งแฝงตัวอยู่ในการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย
 ของเขา ซึ่งส่วนหนึ่งของนักดักขีที่เป็นขบวนการคนจนก็ยังอาศัยบารมีและอิทธิพลที่กว้างขวาง
 ของเขา โดยอาศัยธุรกิจการค้าสุกร และการเดินรถบรรทุก เป็นฉากบังหน้า

1.4 นายอุทัย บ้านธาตุ อดีต ส.ส. บรรพตพิสัย สมัย 2518 เป็นนักค้ากัญษาที่เคยร่วมขบวนการกับนายไสว ภายหลังจากการพ้นตำแหน่ง ส.ส. และเคยถูกจับกุมฐานพัวพันกับการค้ากัญษาคดีหนึ่งร่วมกับนายไสว แต่ดำเนินการจนหลุดพ้นคดีในที่สุด หลังจากนั้น นายอุทัย ก็ยุติพฤติกรรม แต่ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กับบุคคลในวงการค้ากัญษาในจังหวัดบรรพตพิสัยอย่างกว้างขวาง นายอุทัย เป็นผู้ที่ยังสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ทุกสมัย มาตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่ไม่เคยได้รับเลือกอีกเลยครั้งสุดท้ายลงสมัครในนามของพรรคปวงชน โดยการชักชวนของนายพงษ์และนายอุทัยก็ยังคงมีความสนิทสนมกับนายพงษ์เป็นอันมาก หากเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ได้ก็จะ เข้าพักที่คอนโดมิเนียมของนายพงษ์เสมอ และคอนโดมิเนียมดังกล่าวของนายพงษ์ได้ถูกใช้ เป็นสถานที่อำนวยความสะดวกแก่พรรคพวกของตน ทั้งที่เป็นกลุ่มการเมืองและกลุ่มการค้ากัญษาดลอดมาจนถึงปัจจุบัน (นายอุทัย บ้านธาตุ, คำบอกเล่า)

1.5 นายวีรวัฒน์ น พนม อดีต ส.ส. 2 สมัย และ ส.ส. ปัจจุบัน จังหวัดวาริชวิล มีธุรกิจการค้าหลายอย่าง มีอิทธิพลกว้างขวาง ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับขบวนการค้ากัญษาโดยตรงแต่ให้ความคุ้มครองลูกน้องที่เป็นผู้ดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจทางการเมือง ซึ่งจะได้รับความสะดวกออกแรงใจจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นักค้ากัญษาในจังหวัดวาริชวิล เคยใช้รถบรรทุกของนายวีรวัฒน์ ขนกัญษาหลายครั้งในปี 2526 โดยมีข้ออ้างว่าให้เข้าไปขนสินค้าเกษตรกรรม หากเกิดกรณีถูกจับกุม และมีเรื่องพัวพันมาถึง (นายสมเสถียร สถาพร, สัมภาษณ์)

1.6 นายปรากการ ด่านเกวียน ส.ส. หลายสมัยของจังหวัดนครราชสีมา มีความสนิทสนมกับนักค้ากัญษารายสำคัญ คือ นายเฉลียว มิชอบ เป็นผู้ที่ติดต่อผู้กำกับตำรวจจังหวัดวาริชวิลให้อำนวยความสะดวกแก่นายเฉลียว กรณีรถเก๋งราคาแพงถูกจับกุม กรณีพัวพันกับการขนกัญษาที่ถูกตำรวจ สภ.อ.อุทัย ยึดไว้เป็นของกลาง เมื่อเดือน พฤศจิกายน 2525 *

1.7 นายจีระ ชนะภัย อดีต ส.ส.วาริชวิล สมัย 2526 พรรคการเมืองเดียวกับนายวีรวัฒน์และนายพงษ์ อาชีพนายความ ไม่ปรากฏว่ามีพฤติกรรมที่เปิดเผยมในการค้ากัญษา แต่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ นายทุนค้ากัญษาหลายคน และมักจะทำหน้าที่ช่วยเหลือทางคดีแก่กลุ่มนักค้ากัญษาเสมอ เคยเป็นผู้วิ่งเต้นคดีที่กัญษาของ นายเฉลียว มิชอบ ถูกจับกุมที่ร้อยเอ็ด ซึ่งพนักงานสอบสวนออกหมายจับผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด (เดลินิวส์, 29 ส.ค. 27)

1.8 นายอาราม คุ้มพฤษ ส.ส.อุดรดิตถ์ ปัจจุบัน เดิมเป็นผู้ร่วมงานใน ขบวนการค้ากัญชาส่งออกต่างประเทศ และเคยถูกจับกุมเมื่อ 20 ต.ค. 23 (บ้านเมือง, 22 ต.ค. 23) เมื่อพ้นโทษแล้ว ได้เข้าร่วมกับขบวนการค้ากัญชาของคณวัฒน์จากจังหวัดบรรพตพิสัย (กลุ่มนาย สมชาย) จนมีฐานะดี และลงสมัครรับเลือกตั้งได้เป็น ส.ส. สมัยปัจจุบัน และยังคงดำเนินการมอบ หมายสั่งการ ให้ลูกน้องของตนค้ากัญชาอยู่ในปัจจุบัน

บุคคลที่ยกมากล่าวถึง เหล่านี้ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในวงการค้ากัญชา ระดับท้องถิ่น และ ระดับประเทศ ทั้งนี้โดยแสดงบทบาทในลักษณะต่าง ๆ กันออกไป

นอกจากนี้ยังมี ส.ส. อีกหลายคนในบางจังหวัดที่เป็นพื้นที่ส่งกัญชาออกนอกประเทศทาง เรือที่มีความสัมพันธ์กับนักค้ากัญชา และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือให้นักค้ากัญชาเหล่านั้น โดยผ่าน ช่องทางแห่งการใช้อำนาจของตนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ เชิงอุปถัมภ์ที่เป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งของสังคมไทยอำนาจทางการเมืองของ ส.ส. จึงเป็นเกราะคุ้ม กั้นแก่นักค้ากัญชาที่สามารถเข้าถึงได้เสมอ

2. สมาชิกสภาจังหวัด

ในวงการเมืองระดับท้องถิ่น บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาจังหวัด ดูจะเด่นชัด ที่สุด และเป็นที่ยอมรับกันว่า เป็นเวทีการเมือง ระดับพื้นฐานสำคัญที่จะสร้างชื่อเสียง และอิทธิพล ให้แก่ผู้ที่ทะเยอทะยานทางการเมือง ก้าวขึ้นสู่วีถีการเมืองระดับประเทศได้ แม้ว่าตำแหน่งส.จ. จะไม่มีเงินเดือนประจำ มีแต่เบี้ยประชุม ในสมัยประชุมเท่านั้น แต่ตำแหน่งส.จ. ก็เป็นที่น่าสนใจ และมีการแข่งขันแย่งชิง ในการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก แม้กระทั่ง ในการทุ่มเทเงินทองเพื่อซื้อ คะแนนเสียง ก็มากพอกับการเลือก ส.ส. ทั้งนี้จากความเชื่อและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่า ส.จ. เป็นตำแหน่งที่ก่อให้เกิดความสับสนในการแสวงหาผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชื่อเสียง เกียรติยศ หรือช่องทางในการหาเงินของผู้ที่มีธุรกิจการค้า โดยเฉพาะการรับ เหมาก่อสร้างและประมูลราคา กิจการเดินรถขนส่ง และรถโดยสาร หรือธุรกิจค้าสัตว์ เป็นต้น ซึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะไม่ข้องแวะยุ่งเกี่ยวนัก

แม้แต่นักค้ากัญชาก็เห็นว่าตำแหน่งส.จ. เป็นตำแหน่งที่เอื้ออำนวยให้พวกเขาดำเนินการ ค้ากัญชาได้โดยสะดวกขึ้น จากข้อมูลที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า นักค้ากัญชา

มีความสนใจในการเข้าสู่การเมืองระดับท้องถิ่นอย่างมาก และพยายามใช้ เป็นบันได ได้ ได้ทาง การ เมืองสู่ระดับสูงขึ้น

2.1 สมาชิกสภาจังหวัดวาริชวิล

ดัง ได้กล่าวแล้วว่า ปรากฏการณ์สำคัญเกี่ยวกับวงการ เมืองท้องถิ่นของจังหวัดวาริชวิล คือการที่นายทุนของการค้ากัญชากลุ่มหนึ่งคือ นายบุญชัยและนายน้อย ให้เงินทุนจำนวนหลายล้านบาท แก่ผู้มีอิทธิพลที่เป็นนักค้ากัญชา คือนายไสว (ส.ส.วาริชวิล) เป็นผู้รวบรวมกลุ่มคนที่ เป็นสมัคร พรรคพวกเพื่อสมัคร เข้ารับการ เลือกตั้ง ส.จ.ในสมัยปี 2523 และผลปรากฏว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าว ได้รับ เลือกตั้งแทบทุกคน ทั้งนี้โดยมีนายสมเสถียร ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มการเมืองดังกล่าว และเป็น รองหัวหน้ากลุ่มการค้ากัญชาได้รับการ เลือกจากสภาจังหวัดให้เป็นประธานสภาจังหวัด

รายชื่อที่ยกมาต่อไปนี้เป็น กลุ่มการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นส.จ. สมัย 2523 ซึ่งทุกคน มีความเกี่ยวข้องใน เรื่องกัญชาทั้งสิ้น ตั้งแต่ระดับอยู่วงนอกโดยการ เป็นผู้สนับสนุน และจนถึง ระดับดำเนินการค้ากัญชาเองโดยตรง *

1. นายสมเสถียร ส.จ.เขตอำเภอมือง มีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่มส.จ.และ เป็นรองหัวหน้ากลุ่มการค้ากัญชา ได้รับเลือกให้เป็นประธาน ส.จ. และลาออกเพื่อสมัคร เข้ารับ การเลือกตั้ง ส.ส. สมัย 2526 ไม่ได้รับเลือก เป็นผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นโดยการ ปิดบ่อนการพนัน ซึ่งได้รับการคุ้มครองจาก สวญ. สภ.อ.เมือง ในสมัยนั้น ไม่ปรากฏว่ามีอาชีพใดเป็นหลัก ปัจจุบัน ลักลอบค้ากัญชาพร้อมกับนายอินสอน (จ.บรรพตนิสัย) จัดส่งกัญชาให้ขบวนการคนฉวน (จ.ส.ต.วีระ กล้าหาญ, สัมภาษณ์) แต่ก็มีฐานะทางการเงินที่ตกต่ำลงอย่างมากในปัจจุบัน (มติชนสุดสัปดาห์, 24 เม.ย. 26)

2. นายจันทร์ ส.จ.เขตอำเภอมือง ไม่ปรากฏชื่อ ปัจจุบันลักลอบค้ากัญชา อิสระภายใต้การคุ้มครองของนายวีระวัฒน์ ส.ส.วาริชวิล

3. นายโพธิ์ ส.จ.เขตอำเภอมือง นักธุรกิจ เกี่ยวกับการขายรถยนต์

4. นายไชย ส.จ.เขตอำเภอมือง ประธานกลุ่มเกษตรกร

5. นายไพโร ส.จ.เขตอำเภอมือง อาชีพค้าขาย

6. นายพงษ์ ส.จ.เขตอำเภอกุ้ย อาชีพนักธุรกิจ ลาออกเพื่อสมัคร เข้ารับ การเลือกตั้ง ส.จ.ปี 2526 ได้รับเลือกเป็นส.ส. รายละเอียดดังกล่าวมาแล้ว

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

7. นายตั้ง ส.จ. เขตอำเภอกอซ้อย ได้รับเลือกตั้งซ่อม แทนนายพงษ์ มีความสัมพันธ์โดยเป็นญาติทางฝ่ายภรรยาของนายพงษ์ เป็นนักธุรกิจ มีกิจการค้าหลายอย่าง เป็นฉากหน้าที่สำคัญของนายพงษ์ เป็นผู้รับผิดชอบด้านการเงินในการค้ากัญชาให้แก่ขบวนการของนายพงษ์ในปัจจุบันนี้แม้แต่นายรินทร์ ท่าแร่ นักค้ากัญชาบรรดาศิษย์ ก็ยังติดต่อยืมเงินจำนวนมากจากนายพงษ์ โดยผ่านนายตั้ง เมื่อปลายปี 2529 นายตั้งได้รับเลือกเป็นรองประธานสภาจังหวัด แทนนายยนต์ ซึ่งได้รับเลือกเป็นประธานสภาฯ แทนนายสมเสถียร เมื่อปี 2526

8. นายกร ส.จ. เขตอำเภอกอซ้อย เป็นนักค้ากัญชาระดับท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงมาก แห่งตำบลโพนสวรรค์ ไม่มีอาชีพชัดเจน ปัจจุบันเป็นหนี้สินมากมายต่อกลุ่มนายทุนผู้บงการ เนื่องจากรับเงินล่วงหน้าค้ากัญชามาแล้วหลายครั้ง แต่ทำงานล้มเหลว และใช้เงินผิดวัตถุประสงค์จึงต้องทำการค้ากัญชาในลักษณะลูกมือของนายทุน เหล่านั้น เพื่อใช้หนี้กัญชา

9. นายสงค์ ส.จ. เขตอำเภอกอซ้อย อาชีพค้าขาย

10. นายยนต์ ส.จ. เขตอำเภอลำดวม ทำการค้ากับฝรั่งสมัยสงครามเวียดนาม จนมีช่องทางในการค้ากัญชา และมีฐานะดีขึ้นอย่างรวดเร็ว มีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนาคำ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการติดต่อค้ากัญชาที่สำคัญ ได้รับเลือกเป็นประธาน ส.จ. แทนนายสมเสถียร มีบทบาทในการค้าอย่างกว้างขวางในจังหวัดวาริชวิล เป็นบุคคลสำคัญของกลุ่มการค้ากัญชาที่เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ปัจจุบันมีบทบาทเป็นนายทุนท้องถิ่นผู้หนึ่งที่จัดหา กัญชาส่งต่อให้ขบวนการค้ากัญชาคนญวนและไปดำเนินการปลูกกัญชาในประเทศลาว

11. นายสมร ส.จ. เขตอำเภอลำดวม เป็นผู้นำท้องถิ่น ไม่ปรากฏอาชีพแน่ชัด เป็นเครือญาติกับนายยนต์ (น้องของภรรยานายยนต์) มีภูมิลำเนาที่อยู่บ้านโพนงาม ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกกัญชามากที่สุดของอำเภอลำดวม ปัจจุบันจัดหา กัญชาส่งให้นายยนต์อีกต่อหนึ่ง

12. นายสายธาร ส.จ. เขตอำเภโพนทราย น้องชายนายสมเสถียร

13. นายสวัสดิ์ ส.จ. เขตอำเภอหว้านใหญ่ อาชีพค้าขาย

14. นายพัฒน์ ส.จ. เขตอำเภอหว้านใหญ่ อาชีพรับเหมา

15. นายแก้ว ส.จ. เขตอำเภปากน้ำ อาชีพผู้รับเหมา นักค้ากัญชาอิสระ

16. นายไกร ส.จ. เขตอำเภอกอซ้อย อาชีพผู้รับเหมา

17. นายผล ส.จ. เขตอำเภพนม อาชีพผู้รับเหมา

18. นายเพชร ส.จ. เขตอำเภพนม

19. นายอัศดี ส.จ. เขตอำเภอกุฉินารายณ์ อาชีพค้าขาย ลงสมัคร ส.ส. ปี 2529

พรรคพวงชน โดยการทาบทามของนายพงษ์ ไม่ได้รับเลือก

20. นายการ ส.จ. เขตอำเภอภูพาน
21. นายราช ส.จ. เขตอำเภอภูพาน
22. นายพา ส.จ. เขตอำเภอภูพาน อาชีพผู้รับเหมา

จากรายชื่อทั้งสี่นี้ อาจดูเหมือนว่าจะ เป็นการยกมากกว่าอ้างอย่าง เลื่อนลอยโดยไม่มีหลักฐานสำหรับบางคนหรือหลายคนเหล่านี้ ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึง เป็นอย่างยิ่ง ด้วยไม่ต้องการที่จะ เขียนให้เห็นในลักษณะที่กล่าวอ้าง เกินความจริง ที่มาของข้อมูลเหล่านี้ผู้วิจัยค้นกรองแล้วว่า มีมูลความจริง น่าเชื่อถือ และประกอบกับการ ได้รับการยืนยันจากบุคคลสำคัญในท้องถิ่น จังหวัดวาริชวิลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเปิดเผยของนายสมเสถียร นักค้ากัญชาท้องถิ่นที่เคยเป็นรองหัวหน้ากลุ่มการค้ากัญชา และอดีตรองผู้กำกับตำรวจที่เป็นนายตำรวจ เด่นในเรื่องการปราบปรามอิทธิพลและอำนาจมืด ซึ่งเคยอยู่ในพื้นที่ จ.วาริชวิลมาก่อน การยืนยันเหล่านี้ ประกอบกับข้อมูลอันรวบรวมมาจากคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่ด้านการข่าว ซึ่งมีบทบาทเป็น เจ้าหน้าที่การข่าวลับที่ทำหน้าที่ เกี่ยวกับการกระทำอัน เป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติโดยตรง

ตำแหน่ง ส.จ.นี้ไม่ว่าใครจะมีทัศนะ เกี่ยวกับตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และผลตอบแทนอย่างไรก็ตาม แต่สิ่งที่ปรากฏให้เห็นคือ ในสมัยเลือกตั้ง ส.จ.ชุดปัจจุบัน (2528) มีนักค้ากัญชาหลายคนที่มีสมัคร เข้ารับการเลือกตั้งและ ได้รับเลือกเข้ามาเป็นส.จ.หน้าใหม่ถึง 7 คน จากท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะจากเขตที่มีการปลูกกัญชาหนาแน่น (อ.สังคม, อ.อุทัย) และนักค้ากัญชาหลายคนที่เป็นส.จ.แต่เดิมไม่ได้รับการเลือกตั้งอีก แต่คนเหล่านี้ก็ได้ชื่อว่าเป็นอดีตนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งก็ยังคงรอดอวยวัน เวลาที่จะเข้าสู่การเมืองเสมอ เมื่อโอกาสเปิดช่อง

นักค้ากัญชาที่ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.จ.หน้าใหม่ ในสมัยปัจจุบัน (2528) จำนวน 7 คนคือ *

1. นายเลื่อน ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพค้าขาย นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์
2. นายพานิช ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพรับเหมาก่อสร้าง เป็นน้องภรรยาของ นายวีรวัฒน์ ส.ส. วาริชวิล ดำเนินการค้ากัญชาอิสระ

3. นางปราณี ส.จ. เขตอำเภอดุสิต ภรรยา นายพงษ์ ซึ่งได้รับการผลักดันจากนายพงษ์ และนายตั้ง (ญาติผู้พี่) ให้เข้าสู่วงการ เมืองทองถิ่น และได้รับเลือกตั้ง เป็นประธานส.จ. ปัจจุบัน ทั้งที่ไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนเลย และมีอายุเพียง 30 ปี ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็น อย่างเด่นชัดถึงว่าอิทธิพลของนายพงษ์ และพวกยังมีอยู่อย่างมากมายในกลุ่ม ส.จ. และตำแหน่ง ทางการเมืองของนางปราณี จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อกลุ่มในการลักลอบค้ากัญชาอย่างแน่นอน

4. นายประยุทธ์ ส.จ. เขตอำเภอดุสิต อาชีพผู้รับเหมา เป็นนักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์ และเป็นญาติสนิทกับนายอำเภอลำดวม ผู้ซึ่งไม่ค่อยพอใจนักเมื่อลูกน้องออกปราบปรามกัญชา

5. นายไต้ ส.จ. เขตอำเภอลำดวม พ่อค้าและผู้รับเหมา เป็นหัวคะแนนคนสำคัญให้แก่ ท่านนายพลผู้เป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลปัจจุบัน

6. นายฤทธิ์ ส.จ. เขตอำเภอลำดวม ไม่มีอาชีพที่แน่ชัด แต่เป็นนักค้ากัญชาที่ทำเป็น อาชีพหลัก มีบทบาทกว้างขวางในวงการค้ากัญชา เป็นผู้มีมูลิำเนาในตำบลนาคำ มีบทบาทเป็น นายทุนท้องถิ่นที่จัดหา กัญชาให้แก่ นายทุนของการหลายกลุ่ม รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับกลุ่มคนจนอย่าง ใกล้ชิดด้วย และยังเป็นผู้สนับสนุน การเลือกตั้งแก่นายพงษ์ ในครั้งที่ผ่านมา

7. นายปราษฐ์ ส.จ. เขตอำเภอกุฉินารายณ์ อาชีพค้าขาย มีมูลิำเนาอยู่ที่ จ.บรรพตพิสัย เป็นผู้ที่ได้รับเงินอุดหนุนการเลือกตั้งจากนายพงษ์จำนวนหลายหมื่นบาท และเป็นหัวคะแนนผู้ สนับสนุนการเลือกตั้งแก่คนของพรรคปวงชน ในจังหวัดบรรพตพิสัย

จากจำนวน ส.จ. วารีวิไล ปัจจุบันทั้งสิ้น 30 คนปรากฏว่ามีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการค้า กัญชาถึง 15 คน ดังนี้ *

1. นายจันทร์ ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชาอิสระ
2. นายมาโนช ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชาอิสระ
3. นายโพธิ์ ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชาอิสระ
4. นายไชย ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชาอิสระ
5. นายเลื่อน ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์
6. นายตั้ง ส.จ. เขตอำเภอดุสิต นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์
7. นางปราณี ส.จ. เขตอำเภอดุสิต นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์
8. นายประยุทธ์ ส.จ. เขตอำเภอดุสิต นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์

*ที่มาแหล่งเดียวกับการอ้างอิงหน้า 140

9. นายพัฒนา ส.จ. เขตอำเภอห้วยน้ำใหญ่ นักค้ากัญชากลุ่มนายยนต์
10. นายไฉ่ ส.จ. เขตอำเภอสังคม นักค้ากัญชากลุ่มอิสระ
11. นายฤทธิ ส.จ. เขตอำเภอเมือง นักค้ากัญชากลุ่มอิสระ
12. นายแก้ว ส.จ. เขตอำเภอปากน้ำ นักค้ากัญชากลุ่มอิสระ
13. นายพา ส.จ. เขตอำเภอภูพาน นักค้ากัญชากลุ่มนายยนต์
14. นายการ ส.จ. เขตอำเภอภูพาน นักค้ากัญชากลุ่มอิสระ
15. นายปราชญ์ ส.จ. เขตอำเภอภูพาน นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์

จากปรากฏการณ์นี้ สะท้อนให้เห็นบางสิ่งว่า นักค้ากัญชาหลายคน เป็นกลุ่มของนายพงษ์ ซึ่งปัจจุบันภายใต้การจัดการของนายตั้ง และนางปราณี จึงมีความเป็นไปได้ที่บรรดา ส.จ. วารีวิไล ส่วนใหญ่อยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มนายพงษ์ โดยสะท้อนผ่านทางนางปราณีจากกรณีการยอมรับให้ขึ้น เป็นประธานสภาจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีศักดิ์ศรีสูงในวงการ เมืองท้องถิ่น ซึ่งแม้แต่ทางราชการก็ต้องให้ความเกรงอกเกรงใจอย่างมาก ลักษณะดังกล่าวนี้อาจเป็นแบบอย่าง มาจากการรวบรวมกลุ่ม ส.จ. เพื่อสนับสนุนและคุ้มครองการค้ากัญชา ดังเช่นที่นายไสว (อดีต ส.ส.) เคยทำมาแต่เดิม เหล่านี้เป็นสิ่งที่ยืนยันว่า ตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่น (ส.จ.) เป็นตำแหน่งที่นักค้ากัญชาจังหวัดวารีวิไล เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และมุ่งที่จะแสวงหาไม่ว่าจะด้วยเหตุผลอะไรก็ตาม

2.2 สมาชิกสภาจังหวัดบรรพตพิสัย

จังหวัดบรรพตพิสัย มีพื้นที่ปลูกกัญชาหนาแน่นอยู่ที่ อำเภอตากสิน อำเภอรัตนภูมิ อำเภอหน้าพอง อำเภอเมือง และอำเภอกุสุมา

เมื่อพิจารณาผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ส.จ. บรรพตพิสัย พ.ศ. 2523 จำนวน 30 คน มี ส.จ. ซึ่งมีพฤติกรรมการค้ากัญชา จำนวน 9 คน ดังนี้ *

1. นายยุทธ ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพค้าขาย เป็นนักค้ากัญชาอิสระ โดยอาศัย
2. จ.ส.อ.กศล ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพพ่อค้า เป็นนักค้ากัญชากลุ่มนายรินทร์ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ในสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกร เป็นฉากบังหน้าร่วมค้ากัญชากับขบวนการคณพวน

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

3. นายประดับ ส.จ.อำเภอเมือง อาชีพนักหนังสือพิมพ์ เป็นประธาน ส.จ. เป็นนักค้ากัญชาอิสระร่วมกับนักธุรกิจก่อสร้างคนหนึ่งในจังหวัด นายประดับสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. 2529 ในกลุ่มของนายรินทร์ ท้ำแร่ ภายใต้การนำของนายพงษ์ อดิ ต.ส.วารีวิไล แต่ไม่ได้รับเลือก

4. นายประมุต ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพนักธุรกิจค้าสุกร เป็นน้องชายของนายรินทร์ ท้ำแร่ ดำรงตำแหน่งประธานสภาจังหวัดคนปัจจุบัน แทนนายเด่น ซึ่งลาออกไปสมัคร ส.ส.

5. นายวีรวุฒิ ส.จ.เขตอำเภอเมือง อาชีพผู้รับเหมา และเจ้าของกิจการรถบรรทุก เป็นนักค้ากัญชาที่ให้เช่ารถบรรทุก เพื่อการขนกัญชาแก่นักค้ากัญชาหลายคน ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และเป็นนักค้ากัญชาผู้จัดส่งกัญชาให้กับขบวนการคนฉวย

6. นายหลักการ ส.จ. เขตอำเภอเมือง อาชีพไม้แป้นขัด เป็นนักค้ากัญชาอิสระ

7. นายปราศ ส.จ.เขตอำเภอภาคอื่น อาชีพพ่อค้าพืชผลเกษตร เป็นนายทุนผู้รวบรวมกัญชาระดับท้องถิ่นให้กับนักค้ากัญชาที่เข้าไปซื้อกัญชาในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มนายเส็ง

8. นายเด่น ส.จ.เขตอำเภอนิคม อาชีพผู้รับเหมา เป็นนายทุนการค้ากัญชาระดับท้องถิ่นจัดหากัญชาให้กลุ่มนายเส็ง

9. นายบรรยงค์ ส.จ.เขตอำเภอนิคม อาชีพค้าขายเป็นนายทุนการค้ากัญชาระดับท้องถิ่น

จากการมีจรรยาและผู้ตำรงตำแหน่ง ส.จ.บรรพตพิสัย สมัยปัจจุบัน (2528) จำนวน 30 คน พบว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ค้ากัญชาจำนวน 7 คน ดังนี้ *

1. นายยุทธ ส.จ.เขตอำเภอเมือง ได้รับเลือกตั้งซ้ำ

2. นายประมุต ส.จ.เขตอำเภอเมือง ได้รับเลือกตั้งซ้ำ ได้เป็นประธานสภาแทนนายเด่น

3. จ.ส.อ.กุศล ส.จ.เขตอำเภอเมือง ได้รับเลือกตั้งซ้ำ

4. นายเด่น ส.จ.เขตอำเภอนิคม ได้รับการเลือกตั้งซ้ำ และเป็นประธานสภาลาออกสมัคร ส.ส. ปี 2529 ไม่ได้รับเลือก

5. นายอิทธิพล ส.จ.อำเภอภาคอื่น เป็น ส.จ. หน้าใหม่ อาชีพนายควม มีบทบาทเป็นนักค้ากัญชาระดับนายทุนท้องถิ่น และเป็นผู้วิ่งเต้นช่วยเหลือผู้ต้องหาคดีกัญชาเสมอ มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านนางเต็ง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่นักค้ากัญชาหลายคน เป็นลูกน้องกลุ่มนายเส็ง

6. นายปราศ ส.จ.เขตอำเภอภาคอื่น ได้รับการเลือกตั้งซ้ำ

*ที่มาแหล่งเดียวกับข้างอิงหน้า 144

7. นายสุทัศน์ ส.จ. เขตอำเภอกุสุมา ส.จ. หน้าใหม่ อาชีพค้าขาย เป็นนักค้ากัญชาที่จัดส่งกัญชาให้นายทุนคนหนึ่งในจังหวัดบรรพตพิสัย

จะเห็นว่านักค้ากัญชาที่ดำรงตำแหน่งส.จ. ของจังหวัดบรรพตพิสัยมีจำนวน เพียงครึ่งหนึ่งของจังหวัดวาริชิวไลเท่านั้น และไม่มีลักษณะของการรวมเป็นกลุ่มการเมืองของนักค้ากัญชาอย่างเด่นชัด แต่จะพบว่า ส.จ. ในเขตอำเภอมือง เป็นนักค้ากัญชามากที่สุด ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอิทธิพลของนายรินทร์ ท่าแร่ โดยได้รับการเลือกตั้ง ขึ้นถึง 3 คน จากจำนวน 5 คน อิทธิพลของกลุ่มนี้จึงมีอยู่ไม่น้อย

3. สมาชิกรัฐสภาเทศบาลเมือง

สมาชิกรัฐสภาเทศบาลเป็นตำแหน่งทางการเมืองท้องถิ่นที่ปรากฏว่ามีนักค้ากัญชาเข้าดำรงตำแหน่งเป็นจำนวนมาก ทั้งในจังหวัดวาริชิวไลและบรรพตพิสัย แต่บุคคลที่เป็นสมาชิกเทศบาลจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักค้ากัญชา ในลักษณะของช่วยความสัมพันธ์ส่วนตัวเสียมากกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่มิใช่อิทธิพลในการกำหนดแนวพฤติกรรมของบุคคล และโดยเฉพาะสังคมไทยนั้น ระบบอุปถัมภ์ที่เป็นความสัมพันธ์ส่วนตัวของคนในสังคม เป็นประเด็นที่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์เหตุการณ์ทางการเมืองไทยได้เป็นอย่างดี สำหรับเรื่องความสัมพันธ์ของนักค้ากัญชากับบุคคลอื่นก็เช่นเดียวกัน สามารถที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์การเมืองเรื่องกัญชาได้อย่างชัดเจน

บุคคลที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองวาริชิวไลที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัว และให้ความช่วยเหลือแก่นักค้ากัญชาบางคน มีดังนี้ *

1. นายสุตใจ นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นหัวหน้าแผนและผู้สนับสนุนที่สำคัญของนายไสว ฆว้าวนใหญ่ อดีตส.ส. ซึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งในปี 2529
2. นายวัฒนา อาชีพนักธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง มีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บริหารในจังหวัด เป็นผู้ที่ให้บรรณานายเฉลียว มิชอบ นักค้ากัญชาคนสำคัญไปติดต่อกับตำรวจ สภอ. อุทัย เรื่องการวิ่งเต้นคดีกัญชาที่ถูกจับกุม โดยติดต่อกับสวส. สภอ. อุทัย และ เป็นตัวกลางในการชักนำให้ สวป. สภอ. อุทัย เป็นผู้คุ้มครองกัญชาของนายเฉลียวที่ดำเนินงานอยู่ใน

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

คนที่ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่สนับสนุนการเลือกตั้ง ส.จ. แก่กลุ่มนักค้ากัญชาภายใต้อิทธิพลของนาย วีรวุฒิ ส.ส. วารวิไล

3. นายสันโดษ อาชีวนักค้าขาย เป็นนักค้ากัญชาอิสระ
4. นายพงษ์ศักดิ์ อาชีวนักธุรกิจ ให้การสนับสนุนด้านการหาเสียงให้แก่ นายพงษ์
5. นายสวัสดิ์ อาชีพทนายความ อดีต ส.ท. สมัย 2523 แล้วลาออกลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. ปี 2526 ไม่ได้รับเลือกตั้ง มีพฤติการณ์ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือทางด้านคดีแก่บรรดานักค้ากัญชากลุ่มนายไสว และกลุ่มราษฎรผู้ปลูกกัญชา
6. นายถาวร นักธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง อดีต ส.ท. หลายสมัยแต่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน เป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุนการเลือกตั้งแก่นายพงษ์และพวก
7. นายพนม ข้าราชการบำนาญ อดีต ส.ส. ปี 2528 และอดีต ส.ท. ปี 2523 ให้การสนับสนุนการเลือกตั้ง ส.จ. แก่ นักค้าภายใต้อิทธิพลของนายวีรวุฒิ (ส.ส.) จนได้เป็น ส.จ. อีกสมัยหนึ่งคือ นายจันทร์, นายมาโนช, นายโหมธี และนายไชย

สำหรับ ส.ท. เมืองบรรพตพิสัย บางคนเป็นนักค้ากัญชา และบางคนเป็นผู้สนับสนุนที่มีอิทธิพลต่อนักค้ากัญชา เช่น *

1. นายวีรวุฒิ นักธุรกิจ รับเหมาก่อสร้างและเจ้าของกิจการรถบรรทุก อดีต ส.จ. สมัย 2523 เป็นนักค้ากัญชาระดับท้องถิ่น จัดหากัญชาส่งให้ชายางานคนฉนวน
2. พันเอกเฉลียว อดีตนายทหารติดต๋อ มีอิทธิพลอย่างมากในจังหวัดบรรพตพิสัย โดยเฉพาะในหมู่คนฉนวน และพวกพ่อค้า ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของจังหวัดก่อตั้งบริษัทเงินทุนขึ้นในจังหวัดเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กู้ยืม และรับจำนำจำนองทรัพย์สิน ทั้งนี้โดยการกระทำที่แอบแฝง เบื้องหลังคือ มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาของนักค้ากัญชาและ เป็นผู้วิ่งเต้นช่วยเหลือทางคดีตลอดจนเป็นตัวกลางชักนาระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกับนักค้ากัญชาให้มีความสัมพันธ์กัน การดำเนินงานของธุรกิจดังกล่าวนี้ ยังแฝงไว้ด้วยการค้าสิ่งผิดกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้โดยมีส่วนร่วม กับนายพลแสงผู้ซึ่งมีชื่อเสียงจากการค้าอาวุธสงคราม จนต้องออกจากราชการ เมื่อพ.ศ. 2527
3. นายชัย ผู้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรี เป็นบิดาของนายดำรง นักค้ากัญชาที่คบค้าสมาคมกับกลุ่มคนฉนวน และทำธุรกิจค้าสัตว์เถื่อนร่วมกับคนฉนวน โดยสร้างอิทธิพลผ่านทางนายรินทร์ท่าแร่ นายชัยเป็นผู้ระดมบุคคลต่างๆ ให้สนับสนุนนายดำรงในการเลือกตั้ง ส.ส. ครั้งล่าสุด (2529)

* ที่มาแหล่งเดียวกับการอ้างอิงหน้า 144

นอกจากนี้ยังมีบุคคลอื่น ๆ อีกหลายคนที่มีความสัมพันธ์ในทางส่วนตัวกับนักค้ากัญชา และเป็นบุคคลที่อาจช่วยเหลือนักค้ากัญชาเหล่านั้น ได้เมื่อเกิดปัญหาบางประการ แต่ก็ไม่อาจนำมากล่าวไว้ในที่นี้ได้ เนื่องจาก เป็นประเด็นที่เป็นข้อจำกัดด้านการรับรู้ข้อมูลของผู้วิจัยที่ไม่อาจรวบรวมข้อมูลได้ทั่วถึง

4. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการ เมืองประเทออื่น

วงการ เมืองนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว ก็ยังมีระดับกรรมการสภาภิบาล นอกจากนี้ก็เป็นผู้ที่ เป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง หรือนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง ตลอดจนผู้สมัคร เข้ารับการเลือกตั้งในตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ และไม่เคยได้รับเลือกตั้งเลย

มีตัวอย่างที่อาจยกให้เห็นได้คือ มีกลุ่มการเมืองหนึ่ง เป็นผู้สนับสนุนพรรคการเมืองใหม่ พรรคหนึ่งสำหรับการเลือกตั้งในปี 2529 พรรคราชฎารไทย และได้เข้าเป็นพรรคร่วมรัฐบาล ต่อมากลุ่มผู้สนับสนุนดังกล่าว จึงรวบรวมคน เข้าสมัครรับเลือกตั้ง เป็นกรรมการบริหารงานสภาภิบาลอำเภอสังคัม และได้รับเลือกตั้งในที่สุด หัวหน้ากลุ่มการเมืองดังกล่าวยังเป็นหัวหน้าสาขาพรรคในระดับอำเภออีกด้วย และบุคคลจำนวน 4 คนในจำนวนกรรมการ 9 คน ล้วนเป็นพ่อค้ากัญชาระดับท้องถิ่นแม้แต่หัวหน้ากลุ่มเองก็ตาม นี่ก็เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นประการหนึ่ง เช่นกันว่า นักค้ากัญชามายามแสวงหาอำนาจทางการเมืองอย่างไร สำหรับในกรณีนี้ นักการเมืองของพรรคดังกล่าว ที่ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้ผลักดัน และสร้างให้เกิดความเชื่อถือนิยมในพรรคราชฎารใน เขตสภาภิบาลว่าบุคคลที่เป็นคนของพรรค เข้าบริหารงานสภาภิบาล พรรคก็จะต้องสนับสนุน เเท่าที่จะทำได้ด้วย

นอกจากนี้กลุ่มนักค้ากัญชาท้องถิ่นอีกหลายคนก็ล้วน เป็นหัวคะแนนให้กับนักการเมืองคนใดคนหนึ่งแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าผู้สนับสนุนจะเป็นนักค้ากัญชาด้วยหรือไม่ก็ตาม การสนับสนุนนี้ นักค้ากัญชาท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีฐานะดี ก็มีกลุ่มสนับสนุนด้านค่าใช้จ่ายให้แก่บรรดาหัวคะแนนระดับหมู่บ้านตำบล และสนับสนุนอุปกรณ์ในการทำงานหาเสียง กรณีของนายไต้ ส.จ. เขตอำเภอสังคัม นายพิสัยต์ และนายภิสิต พ่อค้า ที่เป็นผู้สนับสนุนการเลือกตั้งแก่ท่านนายพลดังกล่าวจนได้รับการเลือกตั้ง และได้คะแนนในเขตอำเภอเป็นอันดับหนึ่ง ปรากฏว่าต่อมาภายหลังนายไต้ และนายภิสิตได้มีการติดต่อไปมาหาสู่ท่านผู้สนับสนุนเสมอจนคนในจังหวัดหลายคนสังเกตเห็นความสัมพันธ์อันใกล้ชิดขึ้นได้ และบางคนถึงกับกล่าวว่า หรือท่านผู้สนับสนุนจะร่วมค้ากัญชาเพื่อหาทุนคืนจากการหาเสียง เลือกตั้งหรืออย่างไร

(นายกมล ก้าชัย, สัมภาษณ์) และเห็นได้จากกรณีการวิ่งเต้นช่วยเหลือนักค้ากัญชาในคดีของ พ.ต.ท.สวี่ สวัญ. สภอ.อุทัยผู้ต้องหาลี้ภัยเปลี่ยนกัญชาของกลาง ที่เป็นข่าวใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์ รายวันหลายฉบับจากกรณีการพยายามช่วยเหลือดังกล่าว นักข่าวหนังสือพิมพ์จึงเขียนข่าววิเคราะห์ จนทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้รับผิดชอบในคดีนี้ต้องชี้แจงแก่ข่าว (เดลินิวส์ 30 พ.ย.29, 13 ธ.ค.29)

นอกจากที่กล่าวแล้วนั้น ก็ยังมีนักค้ากัญชา ผู้สนใจต่อตำแหน่งทางการเมืองระดับต่าง ๆ โดยสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง แต่ไม่เคยได้รับเลือกในตำแหน่งนั้นเลย ดังเช่น

1. นายอัคดี พ่อค้า อดีตส.จ.เขตอำเภอภูพาน ลงสมัครส.ส.ปี 2526 และ 2529
2. นายชวน นักธุรกิจ อดีตส.ส.สอบตกลายสมัย นักค้ากัญชากลุ่มนายพงษ์
3. นายสวัสดิ์ ทนายความชื่อดังอดีต ส.ท.เมืองวาริวิไล ปี 2529 และส.ส.สอบตกลายสมัย 2526, 2529 ที่ปรึกษาและผู้ช่วยเหลือทางคดีแก่นักค้ากัญชา
4. นายเด่น พ่อค้า อดีต ส.จ.เขตอำเภอนิคม จังหวัดบรรพตพิสัย และ อดีตส.ส. สอบตกลายสมัย 2526, 2529
5. พันเอกเฉลียว นักธุรกิจ ส.ท.บรรพตพิสัย ปัจจุบัน อดีตส.ส.สอบตกลายสมัย 2526
6. ดาบตำรวจ ไพศาล สมบูรณ์ นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบรรพตพิสัย อดีต ส.ส.สอบตกลายสมัย 2526, 2529 เป็นนักค้ากัญชาที่เคยทำงานให้นายรินทร์ ทำแร่ เมื่อครั้งยังเป็นตำรวจ เมื่อ พ.ศ. 2523
7. ดาบตำรวจ สมใจ อดีตตำรวจ (ผู้ร่วมงานกลุ่มนายรินทร์) อดีตส.ส.สอบตกลายสมัย 2526, 2529

เหล่านี้ เป็นต้น

จากข้อมูลต่างๆและปรากฏการณ์ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับขบวนการค้ากัญชา ที่เกิดขึ้นในจังหวัดวาริวิไลและบรรพตพิสัย แสดงให้เห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากน้อยและต่างก็เป็นผู้มีชื่อเสียง มีอิทธิพลต่อกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนจนการปกครองในสังคมท้องถิ่น เป็นอันมาก คนจำนวนมากเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการค้ากัญชาในลักษณะต่าง ๆ กัน

และจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (ภาคผนวก จ) สามารถสรุปผลคำตอบในประเด็นที่เกี่ยวกับนักการเมืองได้คือ ประชากรตัวอย่างร้อยละ 81 ยอมรับว่า นักการเมืองท้องถิ่น

หลายคน เป็นนักค้ากัญชา โดยที่นักการเมือง เหล่านี้ล้วนแจกจ่ายเงินในการหาเสียง เลือกตั้ง (ร้อยละ 85) นักการเมืองในท้องถิ่นบางคน เห็นด้วยกับการปลูกกัญชา และสนับสนุนให้ราษฎรปลูกกัญชา (ร้อยละ 49) ในขณะที่ประชากรตัวอย่าง อีกร้อยละ 51 ปฏิเสธ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าทัศนคติที่สนับสนุนการปลูกและการค้ากัญชานั้น กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในพื้นที่ปลูกกัญชา อาจารย์ชูชอมูล เรื่องนี้ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างอีกส่วนหนึ่ง ไม่ได้รับรู้ เรื่องดังกล่าว จึงไม่เห็นด้วยกับประเด็น/ข้อ/อย่าง/ไรก็ตาม นักการเมืองผู้ค้ากัญชา เป็นผู้ที่มีความสนิทสนมกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงของท้องถิ่น เป็นอย่างยิ่ง (ร้อยละ 84) และนักการเมืองที่ค้ากัญชาไม่ค่อยถูกจับกุม (ร้อยละ 88)

จากข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ปรากฏว่ามีความสอดคล้อง ในลักษณะที่ยืนยันว่านักการเมืองท้องถิ่นจำนวนหนึ่งมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา

สรุป

ปรากฏการณ์ที่กล่าวมานี้ แสดงถึงความเกี่ยวข้องระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นหลายคน กับขบวนการค้ากัญชา ในลักษณะต่าง ๆ หลายประการ กล่าวคือ นักการเมืองท้องถิ่นหลายคน เป็นผู้ลักลอบค้ากัญชาโดยตรง และหลายคน เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือแก่ผู้ค้ากัญชา ทั้งลักษณะสองประการดังกล่าวต่างอาศัยอำนาจทางการเมืองของตนเอง, กลุ่ม หรือจากบุคคลอื่น มาคุ้มครองป้องกันตลอดจนช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นแก่การลักลอบค้ากัญชา ปรากฏการณ์สำคัญที่สะท้อนออกมาให้เห็นคือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ากัญชาจำนวนไม่น้อยมุ่งหวังที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่แล้วก็ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งในการอำนวยความสะดวกแก่การค้ากัญชาก็ต่อหนึ่ง

จึงอาจจำแนกนักการเมืองท้องถิ่นตามระดับของความสัมพันธ์ กับขบวนการค้ากัญชาได้

3 ประเภทคือ

1. นักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา
2. นักการเมืองท้องถิ่นที่สนับสนุนช่วยเหลือขบวนการค้ากัญชา
3. นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นนักค้ากัญชา และเป็นส่วนหนึ่งของขบวนการค้ากัญชา

3. พ่อค้านักธุรกิจกับขบวนการค้ากัญชา

ธรรมชาติลักษณะหนึ่งของขบวนการค้ากัญชาคือ การที่ผู้ค้ากัญชาระดับนายทุน เป็นผู้มีฐานะร่ำรวยและได้ใช้ทรัพย์สินที่ได้มาในการสร้างฐานะให้มั่นคงโดยการทำธุรกิจการค้า และการลงทุน โดยยุติการค้ากัญชาหรือประเภทที่ใช้กิจการธุรกิจการค้าบังหน้าแต่ค้ากัญชายู่เบื้องหลัง เพื่อสร้างความมั่งคั่งยิ่งขึ้น

จากการศึกษาเรื่องนักการเมืองกับขบวนการค้ากัญชา จะเห็นว่า นักการเมืองท้องถิ่นส่วนใหญ่แล้วเป็นพ่อค้านักธุรกิจ โดยเฉพาะบรรดา ส.จ.มักทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง และค้าขายเป็นอาชีพพื้นฐานจึงอาจกล่าวในขั้นนี้ว่านักการเมืองส่วนใหญ่เป็นพ่อค้านักธุรกิจและในขณะที่นักการเมืองเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา

นอกจากนี้ยังมีพ่อค้านักธุรกิจอีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้เข้าสู่แวดวงการเมือง แต่มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชา ทั้งที่เป็นนายทุนของการ ผู้บริหารงานกัญชา หรือนายทุนท้องถิ่น ตลอดจนเป็นผู้สนับสนุนคุ้มครองช่วยเหลือกิจการลักลอบค้ากัญชา ตัวอย่างบุคคลดังกล่าว เช่น

- นายเส็ง พ่อค้าชาวจีน เป็นนายทุนค้ากัญชารายสำคัญในจังหวัดบรรพตพิสัย มีความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐระดับสูงในท้องถิ่น มีผู้ร่วมทุนการค้ากับนายเส็ง หลายรายคือ นายสกุล เจ้าของกิจการขายเครื่องเขียนแบบเรียนและหนังสือ นายดี เจ้าของกิจการร้านอาหารนายหมู เจ้าของกิจการร้านอาหาร เหล่านี้เป็นกลุ่มคนจีน

- นายสงบ พ่อค้าชาวจีน ทำธุรกิจเดินรถบรรทุก มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มคนจีนกับกลุ่มนายเส็ง รถบรรทุกของนายสงบถูกเช่าสำหรับบรรทุกกัญชาเสมอ โดยได้ค่าตอบแทนถึงคันละ 50,000 บาทต่อเที่ยว นายสงบเป็นผู้สนับสนุนการค้ากัญชาของนายเส็งในขั้นตอนการลำเลียง

- นายทิพย์ พ่อค้าชาวจีนทำธุรกิจเกษตรและเดินรถบรรทุก เป็นนายทุนค้ากัญชาเอง โดยอาศัยกิจการของตนเป็นเครื่องมือ ได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหลายคนในจังหวัด และยังมีความสัมพันธ์ทางการค้ากัญชา กับภรรยาอดีตรองผู้กำกับ ที่เคยดำรงตำแหน่งในจังหวัดบรรพตพิสัย (พ.ต.ท.ศิศิลป์)

*ประมวลจากการสัมภาษณ์และคำบอกเล่าของผู้ให้สัมภาษณ์หลายราย

- นายประภาส พ่อค้านักธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง เป็นผู้ร่วมทุนค้ากัญชากับนายประดับ (อดีตประธานสภาจังหวัดบรรพตพิสัย) นำเงินที่ได้จากการค้ากัญชาไปลงทุนก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรรในจังหวัด

- นายสงวน พ่อค้าคนจีน นักธุรกิจก่อสร้าง รัวรวยจากการค้ากัญชาแต่เดิมและหันมาลงทุนในธุรกิจการค้าอย่างเต็มที่ แต่ยังคงสนับสนุนลูกน้อง และพรรคพวกของตน เป็นกลุ่มเดียวกับ พลตรีแสวง

- นายเชน พ่อค้าชาวจีน ทำธุรกิจปิ้งน้ำมัน ลักลอบค้ากัญชาโดยให้ทุนแก่ลูกน้อง เป็นผู้ดำเนินการ

- นายอินสอน นักค้ากัญชาเชื้อสายญวน นักธุรกิจก่อสร้าง เป็นนายทุนจัดหากัญชาให้ ขบวนการคนญวน มีเงินทุนหมุนเวียนหลายสิบล้านบาท (มติชน, 15 ม.ค.27)

- นายถาย นักค้ากัญชาคนญวน เป็นนายทุนบงการคนสำคัญที่สุด ที่สามารถควบคุม ขบวนการค้ากัญชาได้อย่างกว้างขวางในปัจจุบัน พัฒนาตนขึ้นมาภายหลังการแตกตัวจากกลุ่ม นายสมชายมีอาชีพหลักคือ บริหารงานการค้ากัญชา (เดลินิวส์, 21 มี.ค.28) โดยเปิดกิจการร้าน สรรพสินค้าขึ้นในภายหลัง เพื่อเป็นสถานที่ระบายเงินรายได้จากการค้ากัญชาเป็นผู้ที่จ่ายเงินจำนวนมากให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐหลายฝ่ายที่มีอำนาจในการควบคุมตรวจสอบความประพฤติของคนญวนอพยพ

นอกจากนี้ยังมีคนญวนอพยพอีกนับสิบล้านที่เป็นนักค้ากัญชา โดยมีธุรกิจการค้าที่เปิดเผย อยู่หน้าฉาก เช่น ร้านอาหาร ร้านขายเครื่องมือการเกษตร ร้านตัดเสื้อผ้า ร้านทำเฟอร์นิเจอร์ ร้านซ่อมรถ เหล่านี้เป็นต้นคนเหล่านี้แทบทั้งสิ้นมีความสัมพันธ์ในทางการค้ากัญชาและต่างช่วยเหลือ เกื้อกูลกันให้ประสบผลสำเร็จทางการค้าขบวนการค้ากัญชาของคนญวน จึงเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่น เพราะความซื่อสัตย์รักพวกพ้องมีความเป็นชาตินิยมสูง และมีความสามารถเฉลียวฉลาดในการ ทำงานประเภทใต้ดิน ขบวนการค้ากัญชาของคนญวนจึงยากที่จะถูกทำลายทั้งข้างงานได้ จะมีก็แต่ เพียงบุคคลบางคนถูกจับกุมเท่านั้น ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้ต้องยุติการค้าเงินงานโดยสิ้นเชิง ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างของกลุ่มนายสมชายที่ปัจจุบันนี้ นายถายคือตัวแทนบทบาทดังกล่าวนี้ ขบวนการค้ากัญชา ของคนญวนก็เป็นสิ่งที่รู้จักดีในหมู่คนญวนว่าเป็นธุรกิจที่สร้างฐานะอย่างรวดเร็ว คนญวนรุ่นหนุ่ม จำนวนหนึ่งจึงพยายามเข้าแสวงหาประสบการณ์การค้ากัญชา โดยการเข้าเป็นลูกมือของผู้บงการ และคนเหล่านี้จะเป็นผู้ควบคุมการรวบรวมกัญชาในท้องถิ่นของคนไทยอีกต่อหนึ่ง เสียเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ เพราะคนญวนให้ความไว้วางใจคนญวนด้วยกัน และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าทดแทนกันตลอด เวลา และลักษณะดังกล่าวนี้เองที่ทำให้กลุ่มคนญวนจากจังหวัดบรรพตพิสัยสามารถอยู่ในระดับสูงสุด

ของนายทุนบางการค้ากัญชาของประเทศ จังหวัดบรรพตพิสัยจึงมีลักษณะ เป็นศูนย์กลางของนักค้า กัญชาอย่างแท้จริง

ในขณะที่จังหวัดวารวิไลมีลักษณะแตกต่างจากจังหวัดบรรพตพิสัย บรรดาพ่อค้า นักธุรกิจ ที่เบ้ชนักค้ากัญชามาก เป็นกลุ่มคน ไทยแท้ทั้งสิ้น ขบถบาททางการค้ากัญชาของคนญวนดูเหมือนจะถูก ผูกขาดโดยคนญวนในจังหวัดบรรพตพิสัยเท่านั้น แต่ขบถบาททางการค้ากัญชาของคนไทยเหล่านี้ใน ปัจจุบันนี้ นอกจากกลุ่มของนายพงษ์แล้ว นักค้ากัญชาคนอื่น ๆ ล้วนอยู่ภายใต้กระบวนการจัดหากัญชา ส่งให้แก่วงวนการค้ากัญชาของคนญวนทั้งสิ้น

ทั้งสองจังหวัดแม้จะแยกจากกันในการปกครอง แต่ก็กล่าวได้ว่า เห็นชั้นที่ของการ ลักลอบค้ากัญชาที่ไม่อาจแยกจากกันได้เลย ปรากฏการณ์ในการค้ากัญชาสามารถที่จะนำมาวิเคราะห์ ถึงตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวพันได้เ็นที่สุด

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำท้องถิ่นกับขบวนการค้ากัญชา

จากที่กล่าวมาทั้งหมด อาจสรุปได้โดยสังเขปว่า ในท้องถิ่นที่ศึกษานั้น ชนชั้นนำท้องถิ่น ประเภทต่าง ๆ ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับขบวนการค้ากัญชาในลักษณะและระดับต่าง ๆ กันบ้าง เป็น ผู้ค้ากัญชาเอง บ้างเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือและคุ้มครอง บ้างก็ช่วยเหลือทางอ้อมแม้จะไม่มีเจตนา ในเรื่องการค้ากัญชา แต่เพราะ เนื่องจากความสัมพันธ์ส่วนตัว บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกลุ่มคนจำนวน น้อยกลุ่มหนึ่งในสังคมเท่านั้น แต่เป็นผู้ที่มีขีดความสามารถในการอำนวยความสะดวกให้การค้ากัญชา บรรลุผลได้ หรือสามารถแก้ไขปัญหาค้นเกิดจากขบวนการค้ากัญชาได้ เนื่องจากคนเหล่านี้มี บางสิ่งบางอย่างที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำ กล่าวคือ

ประการแรก เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง การกระทำอันเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ขบวนการค้ากัญชานั้นขึ้นอยู่กับการพิจารณาใช้อำนาจหน้าที่ของตน หรือกลุ่ม ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ นักค้ากัญชา หรือกระบวนการลักลอบค้ากัญชา

ประการที่สอง เป็นผู้ที่มีอำนาจทางการเมืองและอำนาจเงินก่อให้เกิดบางสิ่งบางอย่าง ที่บุคคลอื่นต้องให้ความเคารพนบนอบ ความเกรงกลัว เกรงใจ เพราะผู้มีอำนาจทางการเมือง อาจใช้อำนาจลักษณะต่าง ๆ ที่เขามีผ่านทางสถานะของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคนทั่วไป การกระทำอัน เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการขบวนการค้ากัญชานั้นขึ้นอยู่กับการใช้ฐานะตำแหน่ง อันมีอำนาจของตนหรือของบุคคลอื่นที่คุ้มครองตน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อนักค้ากัญชา หรือกระบวนการ ค้ากัญชา

ประการที่สาม เป็นผู้มีอำนาจทาง เศรษฐกิจ อันสามารถใช้สร้างอิทธิพลทางการค้า กิจาและสามารถให้เป็นผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกับการพึ่งพาอาศัยผู้มีอำนาจหน้าที่ หรือผู้มีอำนาจ ทางการเมือง ตลอดจนใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจทางการเมือง แก่ตนหรือพวกพ้อง

นอกจากการเป็นผู้ที่มีบางสิ่งบางอย่างเหล่านี้ด้วยตนเองแล้ว อำนาจบางประการของ ตนก็สามารถส่งผ่านครอบคลุมไปถึงผู้อื่นได้ โดยการใช้อำนาจที่เป็นสื่อกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลผู้มีอำนาจต่าง ๆ กันเหล่านี้ เป็นลักษณะของข่ายใยความ สัมพันธ์ทางสังคม (social networks) และความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (patron - client relationship) ปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำท้องถิ่น กับชนวนการค้ากัญชา มี ลักษณะต่าง ๆ ที่สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. ชนชั้นนำท้องถิ่นผู้มีอำนาจหน้าที่ (เจ้าหน้าที่ของรัฐ) บางคนเป็นนักค้ากัญชา บางคนเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือและหลายคนก็ไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้องแต่เป็นผู้ต่อต้านชนวนการค้ากัญชา
2. ชนชั้นนำท้องถิ่นผู้มีอำนาจทางการเมือง (นักการเมืองท้องถิ่น) บางคนเป็นนักค้า กัญชา บางคนเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ และหลายคนไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้อง
3. ชนชั้นนำท้องถิ่นผู้มีอำนาจทาง เศรษฐกิจ (พ่อค้านักธุรกิจ) บางคนเป็นนักค้ากัญชา บางคนเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือ และหลายคนไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้อง

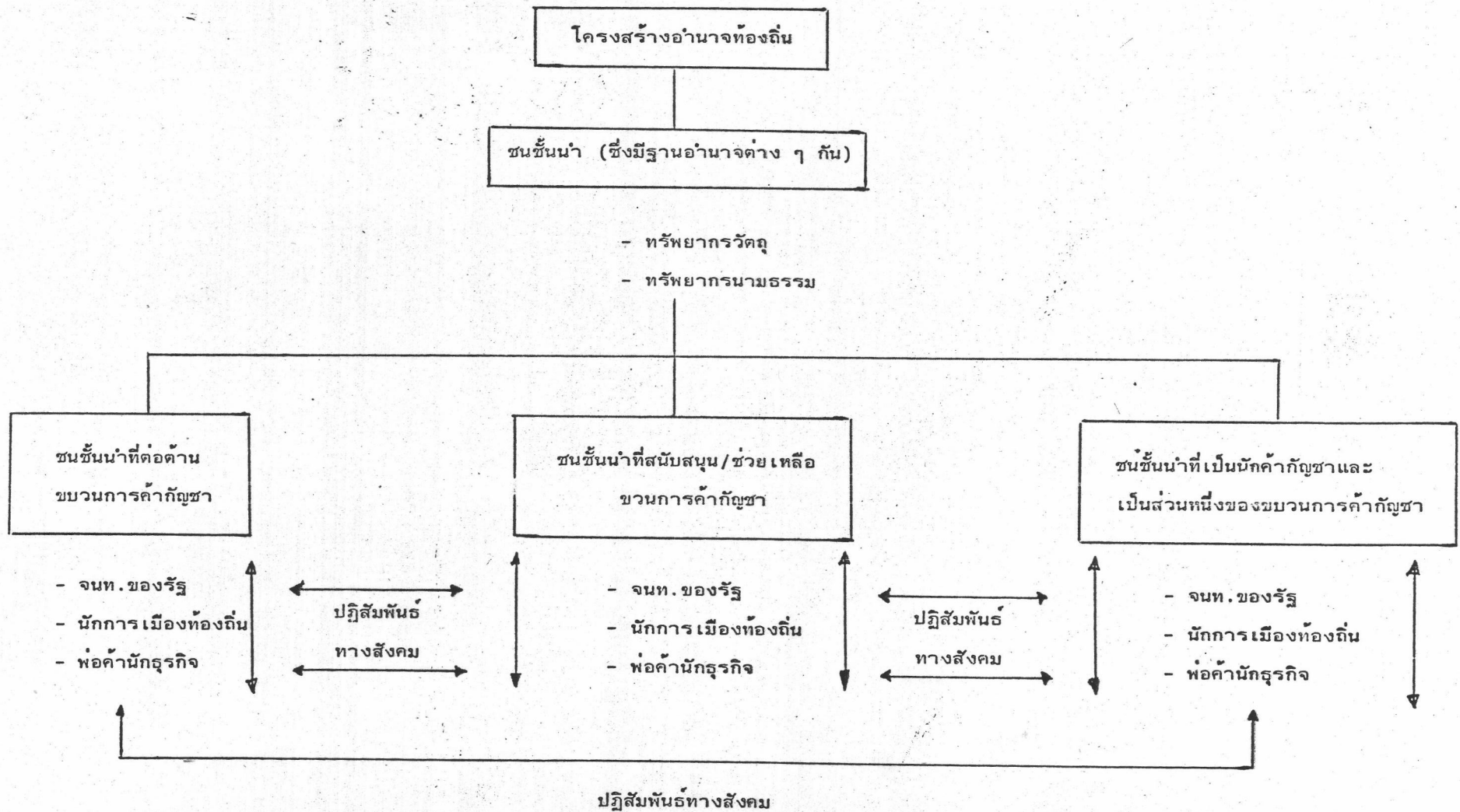
จากชนชั้นนำทั้ง 3 ประเภทจึงสามารถจำแนกออกตามระดับของความ เกี่ยวพันกับชนวน การการค้ากัญชาได้ 3 ระดับคือ

1. กลุ่มชนชั้นนำที่ไม่ได้มีส่วน เกี่ยวข้องกับชนวนการค้ากัญชา และเป็นกลุ่มต่อต้าน ชนวนการค้ากัญชา
2. กลุ่มชนชั้นนำที่เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือชนวนการค้ากัญชา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ชนวนการค้ากัญชา
3. กลุ่มชนชั้นนำที่เป็นนักค้ากัญชาและ เป็นส่วนหนึ่งของชนวนการค้ากัญชา

จากลักษณะความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว สามารถเขียนแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างชนชั้นนำ กับชนวนการค้ากัญชา และแผนภูมิแสดงข่ายใยสังคมของความสัมพันธ์ระหว่าง ชนชั้นนำกับชนวนการค้ากัญชา ได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ ๘

แผนภูมิความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำกับขบวนการค้ำกัญชา

แผนภูมิที่ ๑

แผนภูมิแสดงข่ายใยสังคมของความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นกับขบวนการค้ำกัญชา

